

EL MIRALL

Núm. 142

500 PTA / 3,01 EUR

Dossier

*Miquel Barceló
a les quatre illes*

Entrevista

*Joana M. Palou:
«Necessitam uns
40 professionals
més al Museu i
uns 600.000 €
per pagar-los»*

Reportatge

*Productes químics
i agroalimentaris,
les principals
exportacions de
les Balears*

Societat

*Jaume Pagès:
«Hem d'avançar cap
a una globalitat
sostenible i més
humana»*

Seccions: itineraris • cinefàgia • art • llibres • la botiga

Premis Rei en Jaume

SETEMBRE 2003

PINTURA ..... Premi: 6.000 € • Premi Artistes de Calvià: 1.200 €.

FOTOGRAFIA ..... Premi: 2.400 € • Premi Calvià: 600 €.

INVESTIGACIÓ ..... Premi: 1.800 € i publicació.

CÒMIC ..... 1r premi: 1.200 € • 2n premi: 600 €.

POESIA ..... Premi: 900 € i publicació.

EL MIRALL

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colònia

EDITORIAL

L'ENDEMA: FELICITACIONS, REFLEXIÓ I TREBALL

4

DOSSIER

MIQUEL BARCELÓ A LES QUATRE ILLES

5

NOTES LITERÀRIES

LLORENÇ VICH SANCHO. ISAAC IAKOVLEVICH PAVLOVSKI

16

ENTREVISTA

PEP MINUESA. JOANA MARIA PALOU. «NECESSITAM UNS 40 PROFESSIONALS
MÉS AL MUSEU I UNS 600.000 EUROS PER PAGAR-LOS»

18

REPORTATGE

ANTONI OLIVER. PRODUCTES QUÍMICS I AGROALIMENTARIS: LES PRINCIPALS
EXPORTACIONS DE LES BALEARS

26

MISCEL·LÀNIA

JAUME LLADO. RECURS DE NOTÍCIES D'ACTUALITAT

30

SOCIETAT

JOAN FÀBREGUES. JAUME PAGÉS: «HEM D'AVANÇAR CAP A UNA GLOBALITAT
SOSTENIBLE I MÉS HUMANA»

32

TENDÈNCIES

ITINERARIS: GASPAR VALERO

CINEFÀGIA: MATÍAS VALLÉS

ART: CRISTINA ROS

LLIBRES: BIEL MESQUIDA

LA BOTIGA: EL MIRALL

36

REVISTA CULTURAL
Maig de 2003 · Núm. 142

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
07001 Palma

President: Ferran Gomila
Editor: Antoni Mir

Producció, administració i
publicitat:

C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
Tel.: 971 72 59 37

Telefax: 971 71 93 85

Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:

C/ de la Montcada, 20
(Palau Dalmau)

08003 Barcelona

Delegació a València:

C/ de Moratín, 15

46001 València

Web i adreça de l'OCB
a Internet

<http://www.ocbweb.com>

Correu electrònic:

ocb@ocbweb.com

Director:

Jaume Lladó

Redactora en cap:

Joana Mas

Secretari de redacció:

Tomeu Martí

Consell de redacció/

col·laboradors

Gaspar Valero

Antoni Oliver

Biel Mesquida

Pere Rosselló Bover

Antoni Mir

Antoni Llompart

Joana Mas

Pep Minuesa

Publicitat: Santi Adrover

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió dels autors.

Coberta:

Rafel Adrover

Fotos: Pep Pastor

Disseny: Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició:
Ecogràfic

Impressió:

Xisco Arts Gràfiques

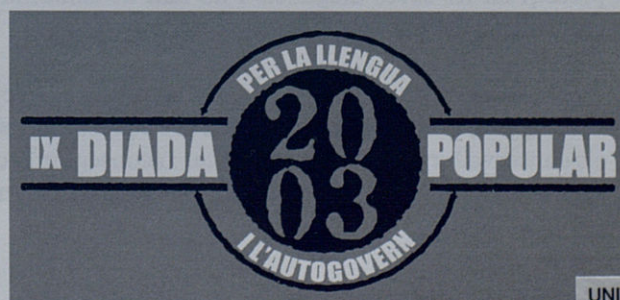
C/ del Rei, 10, 07001 Palma

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5106254126

1987

L'endemà: felicitacions, reflexió i treball

Els ciutadans de les Illes Balears elegiren diumenge, dia 25 de maig, qui volia que els representàs en les institucions públiques illenques fins a l'any 2007. En aquestes eleccions municipals i autonòmiques, el guanyador per majoria absoluta ha estat el PP, que cal felicitar com a vencedor d'aquests comicis.

Aquesta congratulació l'hem de fer extensiva a UM, atès el fet que els seus resultats electorals la converteixen en la força política decisiva per formar el govern del Consell Insular de Mallorca. També felicitem el PSIB-PSOE i el PSM-EN de Menorca per aconseguir la representació suficient per reeditar el Pacte de Progrés al Consell Insular de Menorca.

Una vegada coneguts els guanyadors i els vençuts d'aquests comicis, allò que cal demanar en primer lloc al vencedor absolut, el PP, és que siguin conseqüents amb les seves propostes electorals. Han de fer realitat la plena implantació del bilingüisme que defensen per a les Illes Balears. Desitjam que tots els ciutadans residents a l'arxipèlag balear coneguin i puguin usar, de manera parlada i escrita, la llengua catalana en igualtat de condicions que la castellana. Cal recordar que el dèficit lingüístic el pateix el català. El PP ha de cercar el reequilibri entre ambdós idiomes pel que fa als mitjans que té al seu abast i l'ús social normal. Si aquesta fita és assolida pels conservadors balears, el PP pot aconseguir suport social. En segon lloc, també cal recordar al president electe del Govern de les Illes Balears, Jaume Matas, que sigui «el president de tots, d'aquells que ens han votat i d'aquells que han donat suport a altres formacions polítiques», que es posi «a treballar en allò que ens hem compromès en aquesta campanya», que no governi «en contra de ningú, sinó a favor de tothom» i que dugui a terme la seva tasca «sense rancúnia ni enfrontaments», utilitzant les mateixes paraules que Jaume Matas pronuncià un cop sabé que la seva formació política havia guanyat les eleccions municipals i autonòmiques per majoria absoluta. D'aquesta manera, demostrarà que s'obre una nova etapa dins el PP de les Illes Balears, en la qual la venjança no té cabuda. En cas contrari, els discursos i les promeses de la campanya electoral es convertiran una vegada més en mentides escrites sobre paper banyat.

Pel que fa al ventall de partits polítics que formaren part del Pacte de Progrés, derrotats en aquests comicis, cal exigir-los que facin una reflexió profunda sobre les causes que han motivat aquesta pèrdua de suport de la ciutadania illenca. També cal obligar-los que facin una anàlisi de les qüestions de fons que han provocat aquest distanciament de la societat balear. L'autocrítica ha de ser present en les seves diagnosi i no han de camuflar les seves errades en la culpabilitat dels altres exsocs de Govern.

Tot i això, el PP ha de tenir la llengua, la cultura i la identitat pròpies de les Illes Balears com a temes de país. Pel que fa a aquests punts clau per al poble balear, els conservadors illencs han de cercar i aconseguir l'acord i el consens amb els agents socials i l'oposició política i han de comptar amb el seu suport.

Miquel Barceló a les quatre illes

Dossier

Un amic esdevé el darrer gran pintor del segle XX i el primer del XXI

BIEL MESQUIDA

Aquestes coses no passen a l'atzar. Quan vaig conèixer Miquel Barceló em varen impressionar simultàniament dues coses: l'energia de la seva mirada i els fruits d'aquesta visió.

De d'un bell començament del nostre encontre vaig saber que aquell al·lot de Felanitx, que formava part com jo mateix del Taller Lluàtic de la meitat dels setanta, era un visionari. I que tenia aquesta joiosa i rara habilitat de convertir les seves visions en art de tota casta. El record en aquelles accions llunàtiques contra el Salón de Otoño o el Partit Socialista de les Illes –amb aquells cartells de «Proposam sortir immediatament» per fer befa del PSI– travessades d'un venteguer anarquista i artístic. El record quan em mostrava les potes de pollastre que, amb les ungles pintades, es con-

vertien en material de reliquiari: aquelles capsetes que estotjaven materials cada vegada més vius (roses, ous, carn, etc.) i que donarien lloc a «Cadaverina 15», una exposició al Museu de Mallorca, on el concepte de metamorfosi s'entrecruava amb el de *vanitas* i ens oferia la putrefacció en viu i en directe. La podridura com a humus de l'epifania és un dels fonaments forts i fondos d'un corpus pictòric que Barceló no s'ha aturat de crear en una feina titànica fins ara mateix. He tingut la sort de poder seguir passa rere passa la feina incessant i voluntariosa –el treball i la recerca com a inspiració– d'un pintor que no s'atura mai de pensar. No li conec èpoques de pana o de descans. Llegeix, viatja, estima, inventa, basteix, no para. Barceló o la creació sense atur podria ser la seva divisa. I en aquesta feina hi ha sempre els elements que es troben en les venes i les neurones dels grans artistes: l'experimentació i el risc que constitueixen els fonaments poderosos de la força d'una obra que ha estat reconeguda mundialment. I en el perquè d'aquest èxit planetari cal veure les radiacions que surten de les seves obres i que produeixen aquest calfred a l'espina que ens demostra que allò és viu i bategant, que és ver. Ara mateix, quan segueix la feina de la intervenció barceloniana a la capella de Sant Pere de la Seu de Mallorca, em tem que fa un projecte titànic, ciclopi, d'una dimensió tan nova com desconeguda: un repte. Vet aquí el territori barcelonià: l'energia radical del repte inacabable.

Miquel Barceló a la inauguració de l'exposició de la Llotja de Palma.

Barceló no es projecta a l'estranger, sinó que en torna

MATÍAS VALLÉS

Mallorca és culturalment centripeta, atreu els més grans artistes plàstics del segle –Miró, Diego Rivera, John Singer Sargent, Calder, Rebecca Horn, en una alineació ràpida–, però li costa exportar les seves figures locals. I quan ho fa, les expulsa de si amb tanta d'energia que, quan tornen a l'illa, semblen estrangers. Tenim Richard Serra, evidentment, però el fill d'un mallorquí casat amb una jueva russa ha desenvolupat tota la seva carrera als EUA. Miquel Barceló és el cas paradigmàtic d'un illenc que no és projectat a altres països, sinó que sembla tornar a la seva terra natal després d'haver triomfat a tot el planeta. Per zones, la penetració del nadiu de Felanitx és aclaparadora a Europa, però els fanàtics de Robert Hugues –el millor, més contundent i violent crític d'art de la modernitat– continuam esperant que l'australià establert als EUA estableixi la seva ploma sobre el mallorquí. L'estranyament de Mallorca respecte de l'anhelat Barceló té el risc que altres geographies s'apropiïn de la seva figura. La connexió Barceló Barcelona ja va ser explotada en l'oportuna exposició. La catalanitat no mallorquina del pintor condueix a seriosos equívocs en multiplicar-se, especialment en una era d'hegemonia d'Internet. Quan va intervenir a l'església de Palerm Santa Eulàlia dei Catalani, amb el seu ja clàssic Cristo della Vucciria, el catàleg parlava sense cap vacil·lació d'«il pittore

catalano». El felanitxer va partir de París –Louvre, Beaubourg–, Londres –Whitechapel, una xifra milionària en euros en la subhasta de Sotheby's–, Nagoya, Zuric –MOMA, el mític Leo Castelli– o Mali, per desembocar a l'illa ja consagrat, però ningú no tenia record que abans hagués sortit d'aquí. Quan el 1986 vaig escriure un article titulat «Miquel Barceló, de Nueva York i Boston al cielo», expressava involuntàriament la condició d'expatriat de l'artista. El cel, destinatari desconegut. Mallorca és una illa d'arribada, no de sortida. La intervenció en una capella de la Catedral palmesana i les macroexposicions arriben quan el passaport barcelonià està mil vegades esborrat. Lund va ser la primera ciutat estrangera que va

Sangha ibè - femme avec canari sur la tête, 2000.

A la foto, els galeristes Jablonka i Bischofberger (marxant de Barceló).

acollir el seu treball, quan a penes tenia 21 anys. Després de doblar aquesta edat, fa més exposicions a l'estranger que no a Espanya, i a la seva terra natal s'hi poden comptar amb els dits d'una mà. En un personatge internacional, totes les

permanència. El seu primer toc d'alerta es produeix quan té 24 anys i participa en la biennial de São Paulo. Cinc mesos després, el seu europeisme queda confirmat en la Documenta de Kassel. No hi hagué una mera ampliació de

territori. Des del punt de vista expositiu, l'artista perdia les seves arrels. Yvon Lambert i Lucio Amelio, les galeries pari-

senca i napolitana que serien decisives en l'embolcall comercial barceloní, s'incorporen a la seva biografia quan acabava de complir 26 anys. La seva primera exposició a la Leo Castelli novaïorquesa es produeix abans que accedeixi als trenta.

Pel que fa a la impressió impresa que ha deixat Barceló allèn de les fronteres, el *Times* de Londres li dedica una primera peça als seus 24 anys, firmada per John Russell Taylor i titulada *Madrid i l'herència de Picasso*. A partir d'aquí, les reaccions sobrevenen a dojo. Els redactors de guàrdia són aviat substituïts pels líders d'opinió i, l'endemà, pels escriptors amb un buit en el mercat culte i de culte. Els texts incorren sovint en el presagi de la mitificació, com passa quan el *Sunday Telegraph* titula, el 1994, «L'home que anomenen el nou Picasso». Tractant-se d'un pintor eminentment llibresc, els seus ferros per obrir-se al món havien de ser forçosament literaris. John Berger, un gran amant de Goya i enemic de Bacon, el qual consi-

derava delirant, abandona anualment el camp on treballa com a agricultor per compartir una temporada amb Barceló. I per descomptat hi ha Paul Bowles, la biblioteca del qual va ser adquirida pel pintor mallorquí. Al marge de l'estima que es tingui a l'anglès resident al Marroc, el seu padrinatge va obrir camins a Barceló. En la seva obra comuna, les il·lustracions de *Muy lejos de casa* són molt més interessants que no el text. Amb tot i això, l'autor que millor ha captat l'atmosfera barceloniana va ser Hervé Guibert, tal vegada perquè es va aproximar al «primer artista del segle XXI» –segons ell mateix el va definir– amb menys complexos que no els adoradors del pintor. Aquest va assumir esportivament la novel·la biogràfica *L'homme au chapeau rouge*, un text gairebé picaresc que mescla sense rubor els caràcters divins i humans de l'artista herculi. Continua essent una obra bàsica per entendre'l. Poc abans que l'escriptor francès morís de sida, va ser retratat àmpliament a Mallorca pel seu amic, en la línia de Giacometti. Els retrats mai no han estat exhibits fins a hores d'ara, i Barceló conserva també els diaris de l'home que va convertir la sida en una opció estètica. En resum, no hi ha un Barceló mallorquí amb incursions a l'estranger, sinó un escriptor establert a l'altre costat i que ocasionalment recupera la seva illa. Així, i mentre escric, a la Fundació Pierre Gianadda, de la ciutat suïssa de Martigny, s'exposa «De Picasso a Barceló» fins al 9 de juny.

La penetració del nadiu de Felanitx és aclaparadora a Europa

etapes són parèntesis geogràfics, no assentaments amb voluntat de

© Giorgio Gatti

EL MIRALL amb el suport de

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Consell de Mallorca

Miquel Barceló i el domini de la tècnica: un camí per a la llibertat

CATALINA CANTARELLAS CAMPS

«La pintura no és ni un ofici ni una feina, es garebé una malaltia. No és un *modus vivendi*; al contrari, és una forma de *desmorir*, com la poesia. Una manera d'establir relacions amb el món», va escriure Miquel Barceló l'any 1995.¹ El *jo* és el que camina per la vida cap a la mort. Per això l'obra d'aquest *jo* és feta de sentiments, d'estats anímics, d'impulsos, d'esperits mesclats, moltes vegades contradictoris i mai lineals, més aviat circulars.

«Tota la pintura [...], és la vida, és també una forma de *desmorir*. No morir, lluitar contra la mort, la mort de la pintura.»² Aquesta mort, tan cantada per les envestides de les avantguardes, i reiterada al llarg del segle XX, de fet es remunta a la fi del vuit-cents amb el filòsof Hegel. Una mort que encara no ha arribat. Dia rere dia, Miquel Barceló ho fa possible.

Entre els nombrosos aspectes que es poden tractar sobre l'obra de Miquel Barceló, hem escollit fer una referència general als aspectes tècnics. Perquè el domini de la tècnica artística no és un fi, és un medi per aconseguir traduir allò que un vol, un camí per a la llibertat: només del que un sap en pot prescindir. «M'agrada inventar tècniques que serveixen per pintar. No les exploto gaire. Serveixen per al que serveixen i ja està.»³ Els invents estan relacionats, més que no sotmesos, amb les circumstàncies i amb els requeriments de la prò-

pia creació; fins i tot hi intervé l'atzar convertit després en procés d'investigació. És aquest darrer el cas dels tèrmits que s'havien menjat part dels papers deixats a Mali i que donà lloc a experiments programats: *Fil Bleu* (fil blau) de 1994. Tanmateix, el costum de fer servir la inevitable definició de «tècnica mixta» per agrupar un caramull de procediments, que certament no són destriables a cop d'ull, ha contribuït a allunyar l'espectador, com es diu vulgarment, de poder apreciar l'artista «amb les mans a la pasta».

L'interès per la tècnica es remunta als seus inicis. En la primera etapa mallorquina i barcelonina, quan

Giorgione a Felanix, 1984.

1 La frase procedeix del «Carnet V de París», és del 31 d'agost i l'hem recollida de Miquel Barceló. Mapamundi. 2002, 45.

2 Obra citada, 45. Pensament de 1995.

3 Obra citada, 23.

allò que imperava era l'acrílic,⁴ ell es valia de pigments naturals per aconseguir, així, els colors per un procediment no prefabricat. Elaborava una pasta que a més de l'acrílic podia incloure farina, cola, carn picada o confitura, i a la qual,

he realitzat emprant nombrosos collages de paper, de cartró, i afegint-hi trossos de tela. Més endavant hi he integrat objectes [...], però no de manera sistemàtica [...]. La matèria, en la meua pintura, que obtenc a partir de diferents mes-

cles d'olis i d'acrílics, és summa-
ment espessa i
pesada [...]. Fa
temps que treball
a terra, la qual
cosa em permet
moure'm, cami-

són nombrosos, des dels ocres als terres, als grocs, als vermells; des del fosc al sèpia; els blancs i els blaus; des del blau de Prússia, de color verdós amb efectes de llampegades metàl·liques, al blau ultramar o de cobalt, que proporciona un color molt viu.

Quant als pigments del lloc on treballa, que són, en conseqüència, ocasionals, recorre a l'argila diluïda amb aigua, a l'arena de Mallorca, a les pastes fluvials d'Àfrica, com abans utilitzà la cendra del Vesubi. Un exemple de la complexitat el proporciona la nota següent, que procedeix del quadern de Mali del 1991: «Nous materials: Tapa, un teixit vegetal [...]. Caolí, el mateix que s'utilitza per a pintures corporals. Indi [...]. Fang vermell i groc (ferro) de la vorera del riu. Dubtosos pigments vegetals de pol·len de flors. El color negre que s'empra per pintar l'exterior de les piragües.»⁶

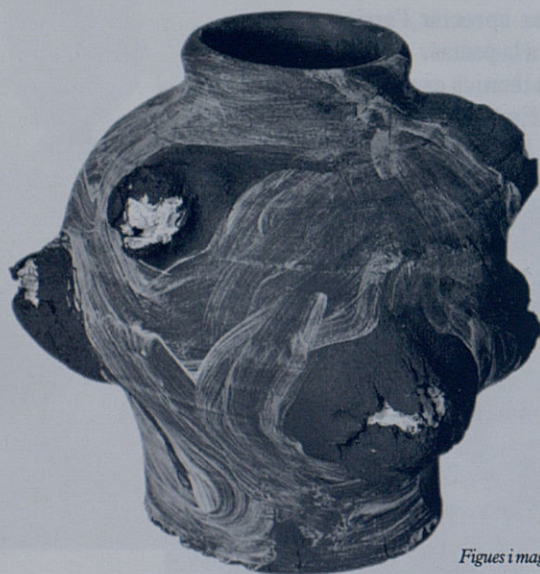
Es preocupa i se sent atret per conèixer procediments, els clàssics en sentit estricte, i els innovadors, propis del segle XX, sobretot de la segona meitat de la centúria. A vegades juga amb els primers. En un dibuix de 1984 va reproduir una truita, resultat no tan sols de batre l'ou sinó d'incrustar-hi la closca, tot mesclat amb diversos materials. És un fer l'ullet a la tècnica tradicional del tremp amb ou, utilit-

L'interès per la tècnica del pintor es remunta als seus inicis

fins i tot, aferrava insectes i altres animals. Des del començament dels vuitanta hi va incorporar material reciclat, paper i cartons, a més d'integrar en la pintura allò que havia caigut a sobre, des de llosques de cigarretes a trepitjades. El 1985 va manifestar: «He utilitzat tècniques i materials molt diversos. Jo mateix em fabric els colors [...]. Alguns treballs antics els

nar mentre pint i, per descomptat, cobrir la superfície.»⁵

Des de sempre, s'ha valgut, lògicament, dels materials disponibles al mercat, amb la peculiaritat de combinar-los àmpliament i singularment. En general no empra els pigments d'origen vegetal, ja que són poc resistents, i opta pels minerals i els industrials. Pel que fa als colors i a les tonalitats que utilitza,

Figues i magranes, 1997.

⁴ A vegades, per desconeixement, s'anomena acrílic qualssevol tipus d'aglutinants, tant els acrílics com els vinílics.

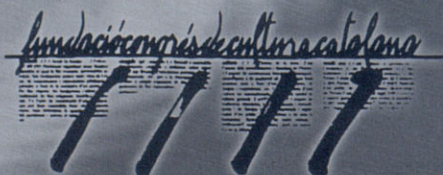
⁵ Miquel Barceló. *Pinturas de 1983 a 1985*. Madrid, 1985, 83.

⁶ Miquel Barceló. *Catàleg*. Galeria Soledad Lorenzo. Madrid, 1992, 14.

EL MIRALL amb el suport de

Generalitat
de Catalunya

Comets, 2002.

zant com a dissolvent no l'oli ni l'aigua històrics sinó l'actual vinil i acrílic, resines sintètiques.

Cada obra, o cada sèrie, implica gairebé un assaig sempre renovat. Durant l'estada a Portugal, el 1984, quan va pintar a l'aire lliure, va ajuntar la pintura amb elements de la platja: arena, algues i restes de crustacis i peixos; a Mali barrejà, com acab d'assenyalar, els pigments locals amb els sediments fluvials. Només la capacitat d'observació i de transformació, fruit d'una mirada que tot ho copsa, permet aconseguir la riquesa dels experiments com si fos allò més normal. I d'adaptació, també, als efectes que vol obtenir: ús dels vernissos, imprescindibles per a les trans-

parències. Empremtes dels dits per produir l'efecte de les turbulències; cruïlles, arrugues, forats pintats com a *Euroafrisia*. Obres aconsellades amb una única pinzellada. *Drippings*, o rolls de pintura, i *frottages* o fregament del suport contra una superfície, a vegades rentat en fresc.

Teles muntades damunt reixeta, paper encolat i pasta de paper per crear relleus: *Autoportrait de profil* (autoretrat de perfil) de 1994. La pasta de paper és molt característica. Fa servir tot tipus de paper, sobretot paper de diari, però també qualsevol element que per casualitat troba a l'estudi: bitllets de tren, cartons, caps de tabac quan fuma, etc. De la mateixa manera crea

obres amb bonys a partir de coses concretes: una pedra. Grups de la matèria pictòrica que configuren plantes i animals: *Saisons des pluies* N° II (estació de les pluges núm. II) de 1990. Pintura sobre paper de diari preparat i unit amb guix diluït, com a l'església de Palerm.

L'efecte estalactític de les darreres obres: «"Gota a gota com la reina. / De l'estalactita a l'estalagmita, / la infinita diàstole del temps." De sobte, em ve això a la memòria. És d'un poeta grec: L'estalactita sobre l'estalactita és una imatge molt clara en la meua vida», paraules de maig de 1998.⁷

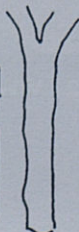
Un llarg etcètera constitueixen els estris d'invenió pròpia. Pinzells agrupats i fermats, pinzells metàl·lics, mànecs de fusta amb claus, pinxos, rascleres, màquines on fica la pintura per escampar-la o llançar-la amb una maneta. Cada un dels aparells és apte per assolir els efectes desitjats. Igualment maneja utensilis que pertanyen a altres camps: ganivets, fulletes d'afaitar, graneretes d'emblanquinar, etc. Entrar dins la pintura, arremolinar-la, acaronar-la, empastissar-la, agredir-la, manipular-la, triturar-la, fer-la, en definitiva, de carn i ós. Entrar-hi i nosaltres amb ell com si fos un fragment del nostre territori, del nostre món, del que s'ha vist i del que hi ha per veure.

*Catalina Cantarellas Camps és professora d'Història de l'Art de la UIB.

⁷ *Carnet de París de maig de 1988. Frase extreta de Miquel Barceló. Obra sobre paper. Madrid, 1999, 291.*

"Encara queden botigues"

Casa Pomar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

Enriqueix la teva nòmina

*Amb actius
que milloren la teva
qualitat de vida*

■ **Avançament i Préstec Nòmina** ■ **Compte Nòmina Viva**, amb crèdit autoritzat ■ **Assegurança col·lectiva** d'accidents gratuïta ■ **Targetes "SA NOSTRA"**, gratuïtes el primer any ■ **Banca Telefònica** FONOSANOSTRA 971 757 242 ■ **Banca Electrònica per internet:** sanostra.net ■
Sorteigs mensuals de **6.000 €** ■ **30 € de regal** en contractar Sanitas Multi o Mundi.

* Consultau les condicions i cobertura de les pòlisses a les oficines de "SA NOSTRA"

Quatre illes per a un sol camí

CRISTINA ROS

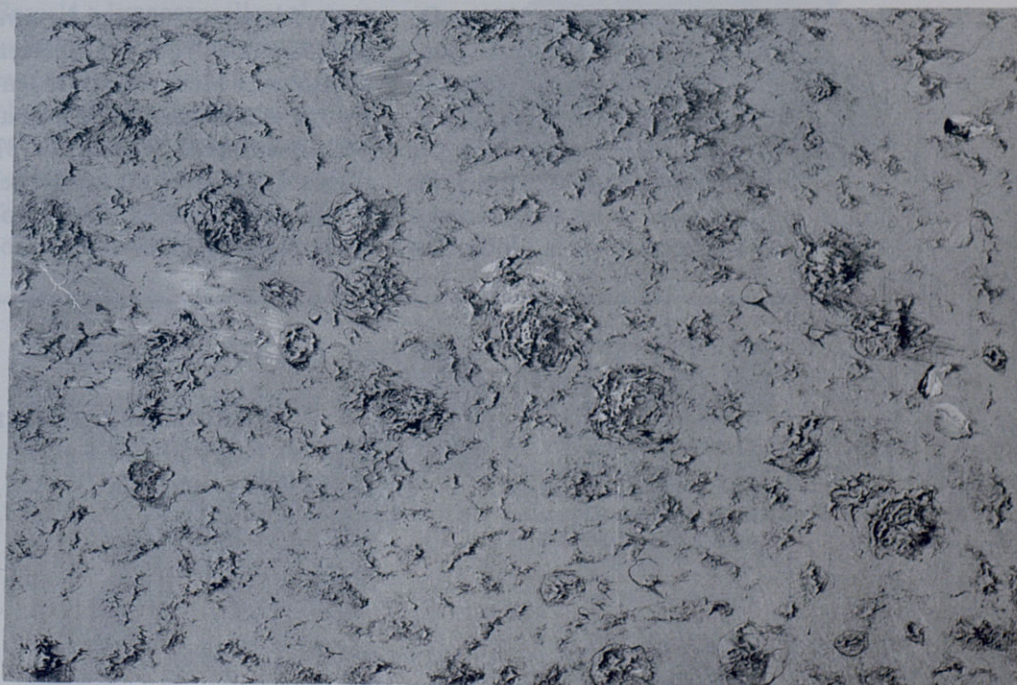
La pintura en format gran, a la Llotja de Palma; la ceràmica i algunes teles petites, al Museu de Menorca, a Maó, i posteriorment, a la capella del Roser, a Ciutadella; l'obra damunt paper i una selecció de bronzes, al Museu d'Art Contemporani d'Eivissa (MACE), i una sola escultura gran a la plaça de la Constitució, a Sant Francesc Xavier, de Formentera és el recorregut que s'ofereix per a una iniciativa que s'ha d'entendre com una única exposició: «Miquel Barceló a les Illes Balears».

S'ha de parlar, doncs, d'un sol recorregut, encara que la mostra retrospectiva de Barceló s'hagi distribuït entre les quatre illes i que s'hagi concebut amb una certa separació o diversificació dels llenguatges explorats per l'artista de Felanitx. Ara, en recórrer cada un d'aquests espais, poblats al llarg de tres mesos –els que van de final d'abril al darrer dia de l'agost vinent– pel terrenal món de l'artista, es constata que Barceló ha seguit un sol camí des que reafirmà el seu llenguatge, a principi dels anys 80 –moment d'inici d'aquesta revisió– fins a l'actualitat, sigui quina sigui la tècnica o el procés desenvolupat en cada etapa. En aquest sentit, la seva obra és, en essència, la mateixa, encara que sigui realitzada damunt tela, paper, en bronze o modelant el fang que farà néixer una de les seves ceràmiques. És, essencialment, la mateixa, com es demostra en l'exposició actual, perquè són les mateixes obsessions les que queden reflectides a qualsevol de les obres, perquè es reproduïxen molts dels gestos, es repeteixen les temàtiques i fins i tot es pot fer un seguiment de processos molt similars sobre els distints suports. Miquel

Barceló sempre ha desenvolupat una transgressió dels llenguatges: esculpeix quan pinta, pinta en el modelatge, modela quan dibuixa, fins al punt que ens trobam davant una obra que reuneix tècniques diverses, transgredint els límits tradicionals de cada llenguatge.

Les teles grans de la Llotja proposen un recorregut temàtic i, també, cronològic per la trajectòria de l'artista felanitxer. Deixades de banda les primeres etapes, la mostra comença a definir Barceló com a pintor autobiogràfic. De fet, la relació de l'artista amb l'obra, del pintor amb la pintura, és la temàtica primera de les seves teles. És, sens dubte, una relació matèrica. Així el vèiem a *El pintor damunt el quadre* (1983) o, encara de forma més significativa, a *Hamlet* (1983), una obra en la qual sembla anunciar-se el món de l'artista que apareixerà poc després i, amb això, els grans elements que seran protagonistes

Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, el recorregut per les exposicions de Miquel Barceló confirma que l'artista de Felanitx ha seguit un sol camí, tot i la diversificació dels llenguatges.

Grischoux et artichauts, 2001.

Mobili, 2001.

de la pintura posterior: els fruits de la terra i els animals morts, una orgia de queviures que l'artista organitzarà una vegada i una altra al llarg de la seva trajectòria. Amb un parèntesi per als quadres blancs, es desenvolupen les bacanals de queviures, representades a la mostra per *Taula digestiva* (1991) o *De rerum natura* (1992), les quals, juntament amb *L'atelier aux sculptures* (1993) —el caos, en relleu, només que a l'estudi de l'artista— són, per a qui subscriu aquestes línies, les millors teles de les seleccionades per a l'exposició de la Llotja. Cap

de les obres posteriors de la mostra no té la força de les esmentades: l'ós ferit, el goril·la, les superfícies marines o, com a cas paradigmàtic, les grutes semblen carregades de matèria però molt més buides de contingut.

No estan buides, en canvi, ni la petita *Magrana* (2002), ni *La mère de Sominé* (2000) que s'exhibeixen al Museu de Menorca, a Maó, entre una selecció de teles de format petit, que entre el 7 de juliol i el 31 d'agost s'exposaran a la capella del Roser de Ciutadella. Qualsevol d'aquests dos quadres són testimo-

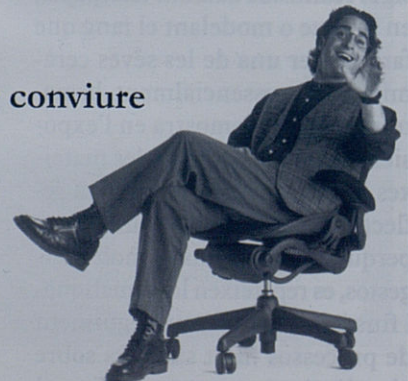
nis del millor Barceló. També ho són algunes de les ceràmiques reunides en aquest espai. No són millors les més grans, ni les de gestos més grandiloqüents: en aquesta transgressió i també similitud entre els llenguatges que, segons deïem, caracteritzen l'obra de Barceló, tant les pintures com les peces fetes amb fang aconsegueixen els millors resultats quan la matèria i el motiu de l'obra neixen des de dins, és a dir, sorgeixen de dins cap a fora, com és el cas del cap d'ase *Jordi* (1997), el *Mouton* (1997), o una sèrie de gerres, blan-

Roldan

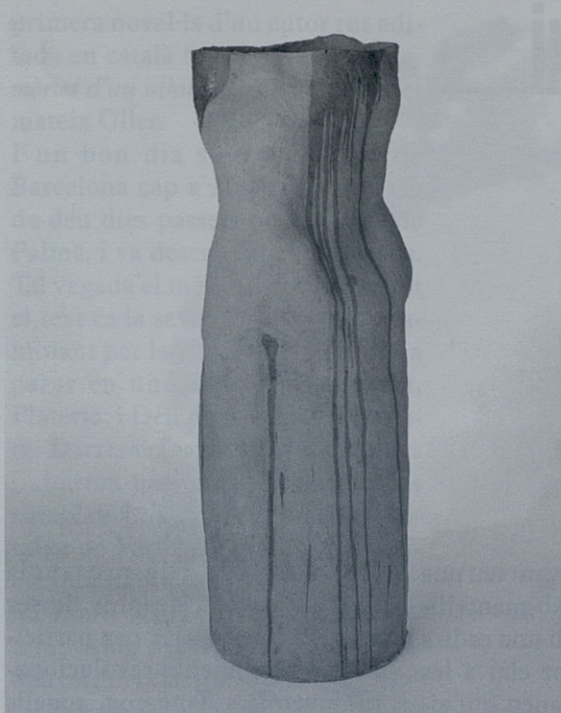
C/ Eusebi Estada, 66 - 68
07004 Palma de Mallorca
Tlf. 971 763 666 - Fax 971 763 667
Internet: <http://www.roldan.es>
e-mail: roldanib@roldan.es

Certificat de
Qualitat
ISO 9001:2000 Nº 02.0507.0

Cream espais per conivre

Les 3 C., 2000.

rels i a l'experiència artística més íntima. D'anada i de tornada, però també de fuga cap endavant. I és que Miquel Barceló, des del moment en què va haver de respondre al reconeixement i a la gran demanda internacional de la seva obra, va demostrar la seva immensa capacitat de treball o de producció. Ha pintat molt, ha esculpit, ha dibuixat, ha fet ceràmica, tot en grans quantitats, sense descans i també sense moderació. Segurament, per les pressions del mercat, Barceló és un artista que ho mostra tot, cosa que fa irregular la seva obra. Sense aquestes pressions, per ventura avui veuríem un Barceló qualitativament més equilibrat i amb un conjunt d'obres, totes, més al nivell que sabem que pot oferir.

ques i brunes, com són *Ball de cabrits* (1999) o *Bledes blanques*, del mateix any. De dins cap a fora, en comptes de crear volums que després seran pintats, de forma més postissa.

Entre els papers que s'exposen al Museu d'Art Contemporani d'Eivissa (MACE), al costat d'una sèrie d'escultures de bronze, també es troben mostres de les grans possibilitats expressives de l'artista de Felanitx, especialment entre les pàgines dels nombrosos quaderns de notes que el pintor ha emplenat al llarg dels seus viatges per Àfrica –molt millors que no els de Guatemala, Xina o Sicília. Miquel Barceló té dots notables per al dibuix i també per a la figuració a través d'un exercici pictòric espon-tani. El suport paper contribueix,

sens dubte, a donar encara més qualitats a aquest llenguatge que domina l'artista. La mostra al MACE és una de les fites més atractives d'aquesta exposició que és «Miquel Barceló a les Illes Balears». Quatre illes, entre les quals no es pot oblidar l'escultura de gran format, *Mobili* (2001), un crani convertit en cotxe i fos en bronze, que ocupa la plaça de la Constitució de Sant Francesc Xavier de Formentera.

I entre tot, es defineix Miquel Barceló a les quatre illes, el marc geogràfic que indubtablement més empremta ha deixat en la seva obra. Es defineix a les quatre illes, però en aquest camí únic que ha seguit al llarg de la seva trajectòria. Un camí d'anada i de tornada constant a la pròpia vida, a les ar-

Quatre crânes, 1998.

erco
leta

Gianni Rodari

Infants de 0 a 4 anys
Ensenyament en català
Pedagogia activa
Grups reduïts
Servei de cuina

ARQUITECE BENNÀSSAR, 46
07004 PALMA - Tel. 971 29 90 86

erco
leta

Gianni Rodari

Isaac Iakovlevich Pavlovski

LLORENC VICH SANCHO

Notes literàries

«De vegades passa davant teu una jove mallorquina amb mantellina i vestit negre, amb una cadira i un coixí d'un color clar a les mans. I aleshores sigueu qui sigueu us quedeu bocabadats. Aquesta bellesa no l'haveu vista enlloc, potser a Cadis. Cada una d'aquestes dones de complexió delicada i nerviosa són del tipus de les Concepcions de Murillo. Les trobeu a cada cantonada, a cada pas, com al Museu Nacional de Madrid [...]»

Així d'apassionat descrivia la bellesa femenina mallorquina d'aleshores el periodista i escriptor rus Isaac Iakovlevich Pavlovski dins les pàgines del seu

llibre titulat *Esbossos de*

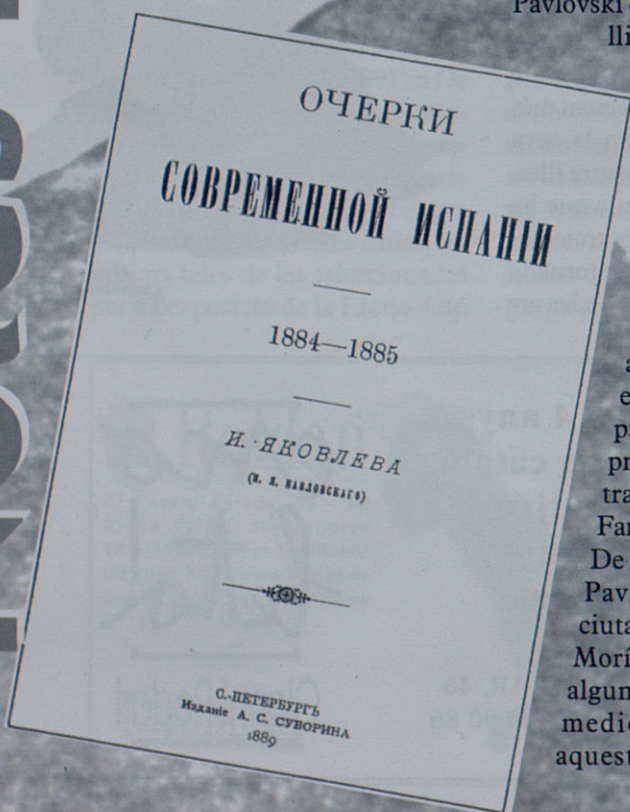
l'Espanya contemporània 1884-1885, editat a Sant Petersburg l'any 1889.

Dels seus capítols referents a Catalunya, València i Mallorca, es va editar l'obra titulada *Un rus a Catalunya*, a les edicions El Llamp, exactament l'any 1989 – passat un segle d'aquella primera edició russa-. La traducció és de Josep M. Farré.

De família jueva, el senyor Pavlovski va néixer a la ciutat d'Odessa l'any 1852. Morí l'any 1924. Va cursar alguns anys els estudis de medicina. Però durant aquesta època d'estudiant

fou desterrat a la província d'Arkhangelsk, després de ser empresonat i jutjat per participar en moviments revolucionaris juvenils a Tangarog, aquells que donaren peu al famós procés de la història de Rússia anomenat *dels 193*. El 1878 pogué fugir d'aquell lloc, i es va establir a Suïssa i a França. A París féu una estreta amistat amb Ivan Turgueniev, que aleshores l'ajudà.

I. Iakovlev –aquest era el pseudònim que emprava l'escriptor per a signar les seves cròniques–, viatjà per tota la península Ibèrica com un autèntic estudiós, aprengué en poques setmanes tant el castellà com el català. Era aleshores col·laborador del diari conservador *Novoe Vremia* –el temps nou–, editat a Sant Petersburg. S'entrevistà amb els polítics i escriptors més rellevants: Castelar, Ruiz Zorilla, Pérez Galdós, Llorente, Vilanova, Oller... Recollí contes populars. En paraules de Narcís Oller, en les seves *Memòries literàries*, diu d'ell que «res no li era indiferent, tot l'interessava, tot ho observava i fuetejava, de tot s'informava minuciosament... Aprenia a viva veu moltes frases catalanes i unes setmanes després parlava en català, ja el suficient per entendre's amb els botiguers i gent del poble». Curiosament cal dir que el senyor Pavlovski va traduir al rus obres d'Oller i també *Terra baixa* de Guimerà. I la

primera novel·la d'un autor rus editada en català fou la seva obra *Memòries d'un nihilista*, que li traduí el mateix Oller.

I un bon dia s'embarca des de Barcelona cap a Mallorca. Al llarg de deu dies passeja pels carrers de Palma, i va descrivint el que troba. Tal vegada el més interessant de tot el text és la seva troballa quan «caminant per la ciutat [...] vaig anar a parar en un carrer estret i brut, Plateria, i Déu meu el que vaig veure! Darrere el taulell de les botigues [...] arreu nassos aguilencs, cabells rinxolats [...]. Igual que en un paisatge de Verdisevski [...]. És possible que siguin jueus?».

Més tard visita Santa Eulària i escriu: «Vaig sortir de l'església amb una estranya sensació d'alegria. Havia presenciat allò que mai no havia vist ni sabia. Una experiència única, històrica i extraordinària dels descendents d'Israel: fer el paper de partidaris diligents, no pas del Déu venjador de nêts i besnêts dels pecats del pares, sinó del Déu de l'amor, que ha sofert per la humanitat, expiant els seus pecats.»

I després afegeix: «No vaig entendre una cosa: com va poder aquesta gent guardar íntegre el seu tipus semític durant quatre-cents anys, creient en Crist? No es barrejaren amb els cristians, que els voltaven fins avui. Com en el temps de la Inquisició viuen amuntegats en un sol barri, resen en una església per a ells i tenen un capellà de la seva ètnia.»

El poeta Jeroni Rosselló li intenta explicar el problema dels xuetes. Surt el tema de les «nou cases», la Renaixença literària de la qual són capdavanter els xuetes: Forteza,

Obrador, Aguiló... Fa referència també a una investigació, «de la qual es dedueix que tres quartes parts de les famílies de la vella aristocràcia espanyola són descendents de moros conversos, és a dir, dels mateixos semites.»

Visita també la finca de Bendinat, a Valldemossa. I referint-se a l'arxiduc Lluís Salvador comenta que «per desgràcia meua no vaig poder conèixer aquest simpàtic personatge. Durant la meua estada a l'illa, l'arxiduc era a Àustria».

Apareix també un personatge prou curiós, el diplomàtic Ivan Petrovich Koloshin, que s'havia casat amb una dama de l'aristocràcia mallorquina. Després d'ocupar diferents càrrecs a

Madrid i a Baden-Baden, s'havia establert definitivament a Palma. Koloshin, com a expert en literatura europea, era també un diligent seguidor de la catalana, i Pavlovski no estalvia elogis a afirmar que «coneix la literatura catalana millor que molts catalans».

Insisteix l'escriptor en la bellesa femenina: «L'endemà vaig ser convidat en una vetllada a casa d'Ivan Petrovich, per contemplar les boniques mallorquines. En tot Palma no hi ha cap casa que us convidi, a part de la casa del nostre compatriota. Tots viuen separatament, i per no morir d'avorriment es dediquen a qüestions amoroses.»

Tipus d'habitants de les Illes
Balears. Espanya.
El seu fast i la seva misèria.
Anònim. Sant Peterburg, 1876.

Embat
Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

Entrevista

Joana Maria Palou

**«Necessitam uns 40 professionals més
al Museu i uns 600.000 € per pagar-los»**

PEP MINUESA

Joana Maria Palou Sampol (Montuïri) ha fet els seus primers sis mesos com a directora del Museu de Mallorca (MdM), càrrec que ha passat a ocupar després de deixar la Direcció Insular de Cultura i Patrimoni del Consell Insular de Mallorca (CIM). Tot indica que aquesta medievalista en art i amb dilatada experiència museística ha trobat la seva vareta màgica en el Pla director del Museu de Mallorca (PD), que convertirà a la fi les instal·lacions de Ca la Gran Cristiana en un vertader centre museístic.

«Què té el British Museum, el Louvre o el Prado que no tenguí el MdM? Doblers? Quina idea tenen ells que no puguem tenir nosaltres? És veritat, som pobres, però un museu no és un pressupost. Un museu és un

– No s'aplicà una política sistemàtica ni s'aplicà la legislació vigent. Tampoc no s'havia dissenyat un concepte de museu. S'arrossegava la gran llei republicana de l'any 1933. L'única cosa que s'havia fet era tapar forats. El patrimoni que es conservava era el resultat de quatre *locandos* que de tant en tant ficaven la banya. Tot i

cara hem de parlar en present, no hi ha una cultura de museu. M'he trobat un museu que és fruit de totes aquestes etapes, té molt poc personal i poc estructurat. Per mi, la formació d'un equip professional és bàsic per al futur i el bon funcionament del centre.

«En un termini de tres anys hem d'aconseguir uns 100.000 usuaris anuals»

fons i, sobretot, és un concepte i un bon equip. El nostre planter és excel·lent i molt feiner. Si tens finançament, però no tens el concepte de centre que vols i bons professionals, els doblers de res serveixen. Si hi ha idees i persones, em veig amb coratge de cercar finançament, tot i que l'Administració pública és molt encarrarada, no et permet jugar molt i suposa un llast.» A continuació, Joana Maria Palou ens explicarà com ho farà per convertir aquests ideals en realitats.

– Quin llegat deixa Guillem Rosselló Bordoy després de dirigir el MdM 40 anys?

– La situació heretada no és nova ni desconeguda per mi, atès el fet que form part d'aquesta institució des de l'any 1980, com a única conservadora, tot i que després l'abandonàs per desenvolupar altres tasques. El MdM es creà l'any 1961 sota unes condicions precàries. Cal recordar que aquest centre és hereu de l'antic Museo Provincial de Bellas Artes, una entitat del XIX. La precarietat patida al llarg de la dictadura de Franco és un llegat que s'ha arrossegat fins als nostres dies, ja que s'heretà el que significava la cultura en aquell període obscur, una molèstia més que qualsevol altra cosa.

– Què es féu durant la dictadura de Franco?

això, el Museo Provincial de Bellas Artes era l'únic bastió de conservació, però molt precari. Cal recordar que es destruïren moltes peces durant la construcció de l'Aeroport de Son Sant Joan, per posar-ne un exemple, o les col·leccions que es perderen.

– Amb l'arribada de la democràcia, què ha passat?

– Finalitzada la dictadura de Franco, la construcció del nostre país ha estat, i encara ho és, molt complexa des dels vessants polític, jurídic i administratiu. En aquests moments, el MdM encara és propietat de l'Estat espanyol, però la gestió es de la comunitat autònoma de les Illes Balears. Des de l'any 1993, les competències de patrimoni passaren a mans del CIM, que no té empriu dins el MdM, però el CIM és el titular de totes les col·leccions arqueològiques que venen aquí: xerram de mil peces que ingressen en aquest centre anualment.

– La inoperància del centre és producte d'aquesta complexitat legal?

– És veritat ni ha ajudat ni ajuda gaire. Tot i això, el més greu que ha succeït és la manca d'aplicació de conceptes tan bàsics sobre patrimoni com són els de bé cultural d'arrel o el d'herència que s'ha de llegar. No hi havia i, malauradament, en-

– Com convertireu el MdM en un centre d'instrucció pública?

– És que ja ho és. Pobra de mi si l'hi hagués de convertir.

– Doncs, ara sembla un centre de desinstrucció pública.

– No estic gens d'acord amb aquesta opinió, tot i que he de reconèixer que de cap manera atreu a la gent. En aquest moments, treballam per canviar la filosofia d'aquesta casa. Volem que el nou plantejament del MdM sigui diferent del que s'ha aplicat fins ara. És una qüestió de concepte. Un museu, com una escola, hauria de tenir les mateixes finalitats, ensenyar i educar, però de vegades les incompleix. I són aquest punts cabdals els que volem solucionar. El centre ha de donar una idea de conjunt de la història de Mallorca, qui som, d'on venim, quines són les nostres relacions...

– La solució rau en el PD?

– El més important de tot és definir quin MdM volem. Això passa per definir el PD, el paper del centre dins la xarxa museística mallorquina, la conservació del patrimoni i els programes educatius i d'instrucció de Mallorca. A partir d'aquí podrem fer la previsió d'entrada de peces. Actualment, el MdM rep el 90 per cent dels materials arqueològics que procedeixen de qualsevol prospecció o excavació que es dugui a terme a Mallorca.

– Quan estarà enllestit?

– El PD estarà embastat a final d'enguany. El PD es componrà de dues parts paral·leles. La primera serà la conceptual (diagnosi, museologia i museografia), la més important, ja que tan sols serà substituïda quan se n'apliqui una de millor. La segona part serà la de planificació i es durà a terme a 10 anys vista.

– La diagnosi del MdM reflecteix un malalt terminal?

– La conclusió és que aquest centre museístic és com a molt del segle XX i l'hem d'adaptar al segle XXI. La configuració actual del centre no es pot perllongar per més temps. El MdM fou concebut per atendre una petita població, reconcentrada en si mateixa, sense l'existència de la Universitat de les Illes Balears, en una època de turisme de masses, per a un reduït col·lectiu d'investigadors i on

la difusió era inexistent.

– Quin serà el tractament museològic?

– El MdM ha de ser un centre d'educació i d'instrucció pública. Això vol dir que el MdM ha de conservar per investigar, per difondre. Aquesta investigació ha d'incloure la conservació del patrimoni i la difusió de tot allò que podem arribar a saber del patrimoni que hem conservat. Això inclou què cal conservar i en quines condicions.

– Com s'engirgolaran tots aquests elements?

– Allò que permetrà aquest engranatge de la part museològica és el PD. L'objectiu és la conversió del MdM en un centre de referència, un portal físic i

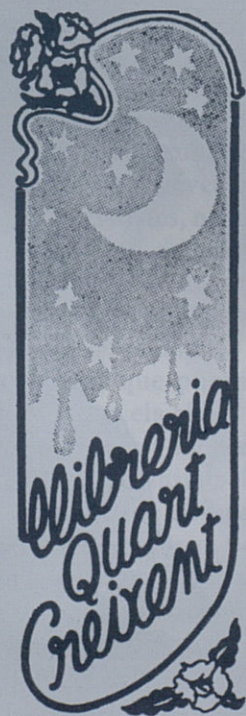
no virtual, per a tota persona, institució i entitat que vulgui saber qualque cosa de la història, la cultura i el patrimoni de Mallorca. El MdM aplicarà el concepte de cultura entès com tota aquella producció trans-

«Des de gener som membres del Consell de Museus de la Unesco»

cendent d'una societat. Tots els productors de cultura i de patrimoni hi han de tenir cabuda. En cas contrari, dissenyaríem un centre que tan sols s'orienta cap al passat, i també s'ha d'orientar cap al futur, sempre partint del present.

– Quines innovacions presentarà el vessant museogràfic?

– L'ordre del discurs del MdM es basa en les seves col·leccions estables, perquè són l'eix cen-

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

Pianos Can Garcias

Des de 1951

Pere Josep Garcias

Pianer

Reparació, Restauració i Afinació

Venda i Lloguer Opció-Compra

Assessoraments - Transports

Joan Maura, Bisbe, 10
07005 · Palma de Mallorca
Tel./Fax: 971 462 016 · Mòvil: 607 891 930
www.lasguias.com/pianosgarcias

tral de qualsevol museu. En un termini de tres anys, entre el 2003 i el 2006, alleugerirem molt les sales per insistir més en el discurs en comptes de les peces. Cada sala haurà de disposar d'un ordinador que doni

conservació. Així mateix, cal ramificar l'oferta del centre. La quantitat i la qualitat de materials que estan sortint a la llum avui en dia ens du a la creació de museus en xarxa, igual que s'ha fet amb el sistema hospita-

lari. A més a més, hem de presentar el discurs museogràfic d'una manera contemporània amb la incor-

poració de les darreres tècniques de comunicació: audiovisuals, multimèdia, Internet, etc. Això no significarà deixar de banda el romanticisme de la visita al museu. Cal tenir sempre present que la museografia ha de respondre les demandes de la conservació, l'apropament als usuaris pel que fa a la investigació històrica i cultural, i també posar a l'abast la màgia de l'obra.

– Com es plasmarà de manera real aquesta filosofia?

– Hi ha una sèrie de realitzacions que seran immediates pel que fa a les instal·lacions. A Palma, posarem en marxa l'adaptació del MdM per a qualsevol tipus de discapacitat; l'organització de les sales de reserva per millorar la gestió de les col·leccions i l'ús dels usuaris, l'adaptació de les quatre seccions al projecte museològic i museogràfic. A Muro, adaptarem la secció etnològica a la realitat de la vila de Muro i a la contrada; això no vol dir que sigui el museu de la vila, però ha de tenir una connexió real i una imbricació de bon de veres. També ens estam plantejant el fet d'adquirir altres edificis dins Palma que permetin l'esponjament del centre, tot i que el gran problema d'espai del MdM rau en sales de reserva i espais complementaris.

«Benvinguda la competència del Museu d'Art Modern i Contemporani»

accés a l'usuari a la nostra base de dades pública. Aquest ordenament de les col·leccions donen lloc a unes seccions, Arqueològica, Belles Arts, Arts Decoratives i Etnogràfica. Aquestes seccions tradicionals funcionen correctament. Tot i això, s'han de pensar com un tot, però s'han d'ordenar de tal manera que els blocs tinguin sentit per si mateixos. Aquesta metodologia també s'ha d'aplicar a la

– Quin és l'actual pressupost anual del centre?

– Uns 180.304 euros (30.000.000 pessetes), sense comptar la despesa de personal. A banda d'això, tenim altres possibilitats de moviment de doblers mitjançant el finançament de programes a càrrec de conselleries del Govern de les Illes Balears i de departaments del Consell Insular de Mallorca, entre d'altres.

– Quants de treballadors hi ha en plantilla?

– Som 16 persones. Si comptabilitzant els becaris, arribam a 22 persones, que integren els departaments de Gerència i Administració, Documentació i Registre, Investigació i Difusió, i Conservació. Un dels capítols més important del PD és el que fa referència a l'organigrama del personal, el qual reflecteix les carències. Com a mínim, necessitam incorporar uns 40 professionals més al MdM i uns 601.012 euros (uns 100 milions de pessetes) per pagar-los. L'actual planter del centre està dividit en tres grups: tècnic, administratiu i subaltern. De manera més urgent necessitam personal facultatiu. Hi ha d'haver conservadors especialistes, no tan sols en èpoques, sinó aquells que duen la tasca de documentació i registre, investigació i difusió, i també conservació pròpiament dita, que puguin donar servei a tots els altres departaments. A més a més, ens manquen cossos o unitats tècnics de grau mitjà, que en aquests moments és inexistent, per encarregar-se de les tasques de recopilació, estudi i difusió del material del centre. La nostra reivindicació bàsica és la de personal més que de fons.

– En aquests moments només hi ha una conservadora?

– A hores d'ara, per posar en funcionament el nou projecte de MdM només comptam amb una conservadora, interina, que du la tasca de documentació i registre. Són necessaris, com a mínim, quatre conservadors més que s'encarreguin de la unitat d'investigació i de difusió i de les àrees de Belles Arts, Arqueologia i Etnografia.

– Pel que fa al cos tècnic intermedí?

– Ara tenim una restauradora d'arqueologia, però tenim quatre seccions amb els seus corresponents problemes. És tan important la restauració com la conservació preventiva. Aquesta unitat hauria de menester dues persones per atendre cada un dels dos grans departaments del museu, l'àrea de material orgànic i la de material inorgànic. Això implicaria la posada en funcionament d'un taller de restauració per belles arts i l'ampliació del taller de restauració d'arqueologia. També faria falta personal tècnic per tenir cura de les col·leccions exposades, sales de reserva i moviment de fons i col·leccions. En aquest moment, hi ha tres subalterns que duen a terme aquestes funcions, però necessitam dues persones més en aquesta àrea i cobrir les places dels subalterns.

– Dins la unitat de subalterns?

– Des del passat mes de gener, hem obert el MdM amb un horari molt més lògic i europeu, des de les 10.00 fins a les 19.00 hores, de dimarts a diumenge. Amb tan poc personal, analitzau el servei públic que donam i funciona! L'objectiu que es vol assolir són 12 hores

d'obertura, des de les 10.00 fins a les 22.00 hores. A tota aquesta feinada, s'hi han d'afegir les activitats paral·leles que duim a terme fora d'aquest horari. A hores d'ara, tan sols comptam amb set subalterns que fan cinc

«És tan important la restauració com la conservació preventiva»

torns. Hauríem d'ampliar aquest cos en 25 persones més.

– I pel que fa al personal administratiu?

– Aquesta àrea la formen dues persones, que són auxiliars administratius. Necessitaríem, com a mínim, dos auxiliars administratius i dos administratius més.

– S'han de crear nous departaments i unitats?

– Avui en dia el disseny d'un museu no rau tant en el vessant administratiu, sinó en la bona configuració de departaments i unitats. La definició del MdM va per aquest camí. Hi ha dues figures bàsiques, el bibliotecari i l'arxiver, que han d'existir a qualsevol centre d'aquest tipus per a un desenvolupament perfecte.

– Quantes peces es tenen inventariades?

– Hi trobaríem uns 37.000 objectes inventariats en els llibres de registre. Aquest nombre s'ha de relativitzar, ja que actualment s'aplica un nou concepte a la catalogació de les peces que provoca que no es pugui dir una quantitat exacta. La tendència és donar un número de peça a una excavació, la qual alhora té un nombre de peces determinat. La gran entrada de peces que tenim, que complica la possibilitat de fer prediccions lògiques,

és el material que prové d'excavacions.

- Des del vessant econòmic, quin valor tenen les peces del MdM?

- No pens dir-ho perquè no em dóna la gana! Em neg a comptabilitzar el valor en euros de tot allò que hi ha aquí dins. A més a més, el valor de les coses va en relació amb un mercat. Les obres i el material del centre no són a cap mercat. Per tant, tenen tot el valor del món o cap.

- I des del caire cultural, quines són les peces més valuoses?

- També és impossible establir aquest podi. Jo no em puc quedar amb cap d'elles, perquè el valor dels museus es fixa a través de les seves col·leccions. Fer aquesta tria seria com si qualcú em digués: tria quina plana del llibre de la història de Mallorca vols arrabassar per quedar-te-la. La meua elecció és que vull tot el llibre. Totes les peces del centre són els capítols d'un llibre. No puc arrabassar-ne cap sense que el conjunt perdi tot el seu valor.

- Serà possible recuperar peces que es troben fora de l'arxipèlag balear?

- Només es poden recuperar i retornar a través d'accions i de decisions polítiques i juridicoadministratives. Des del punt de vista jurídic, la cosa està malament, ja que molt de material va ser adqui-

rit per l'Estat espanyol, com són els bous de Costitx, d'una manera no il·legal, és a dir, mitjançant transaccions que en el seu moment foren legals. Aquest retorn passa per un acord polític.

- Al MdM, com es prioritzarà l'adquisició de material museístic?

- La priorització la marcarà el PD. Allò que ens interessa és saber quina és la història que volen explicar. A partir d'aquí adquirirem totes aquelles peces que puguin ajudar a explicar aquest discurs. El concepte d'adquisició és molt ampli i abraça un ventall que va més enllà de Mallorca: compra, donació i dipòsit. Aquest darrer tipus ens soluciona molt de temes i és una aplicació fantàstica, perquè qui sigui, institució o particular, mai no en perdrà la propietat.

- Fins a quin sostre d'usuaris del MdM voleu arribar?

- Abans de contestar, vull fer un aclariment. Hem d'entendre com a usuari el visitant de les sales del museu, la persona que participa de la nostra oferta complementària i aquells individus que usen el fons, l'arxiu i la biblioteca del centre. En el decurs de 2002 passaren per les nostres instal·lacions uns 15.000 usuaris, quasi un 30 per cent més de persones que l'any anterior. Aquest augment fou fruit de l'obertura de la Sala de Prehistòria, de l'exposició «Fotografia, museu i conservació» dins la Setmana de la Ciència i de l'ex-

posició «El Nadal al Museu». Pel que fa a enguany, des del mes de gener fins al mes de març quasi hem triplicat les dades de 2002, en total han usat el nostre centre unes 8.000 persones. Consideraré un fracàs si aquest 2003 no arribam als 25.000 usuaris. El MdM és membre de l'ICOM (Consell Internacional de Museus de la Unesco) des del passat gener. L'ICOM diu que un museu només té sentit quan és utilitzat per un 25 per cent de la població. Si tenim en compte la població resident i visitant de Palma i de Mallorca, el MdM ha d'aconseguir en un termini de tres anys, entre el 2003 i el 2006, un mínim de 100.000 usuaris anuals.

- El MdM serà Canamunt i el Museu d'Art Modern i Contemporani serà Canavall?

- Benvinguda sigui la competència del Museu d'Art Modern i Contemporani (MAMC). Una ciutat que pugui tenir diferents centres per diversificar, comparar i usar oferta museística ha d'estar d'enhonorabona. De totes maneres, avui en dia, el MdM no ha d'entrar en temes d'art contemporani, perquè no té capacitat i perquè el MAMC ens ha resolt aquest període. El nostre centre ha de dirigir els seus esforços cap als vessants patrimonial i històric. Pens que el MAMC hauria de definir molt bé el seu marc conceptual i les seves col·leccions, sempre dins les etapes modernes i contemporànies.

Ses Piules

Estudi de Perruqueria

Carrer de la Riera, núm. 3, 1r - 07003 - Palma - Tel. 971 71 80 37

ESTOP
ESTUDIS TOPOGRÀFICS

FOTOGRAFIA-TOPOGRAFIA-PROJECTES

- Plànols Topogràfics
- Medicions
- Replanteigs
- Fotografies Aèries
- Verticals
- Panoràmiques
- Publicitat Aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes Agrícoles
- Estudis Mediambient

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

Unes 7.000 persones, fent de baules, crearen el dissabte horabaixa, dia 10 de maig de 2003, la Gran Cadena Humana per la Llengua i l'Autogovern «Francesc de Borja Moll», que uní el quilòmetre i mig de distància que separen la plaça Major de la plaça de la Llotja de Palma, sota el clam de la XI Diada per la Llengua i l'Autogovern: «No n'hi ha prou! Exigim molt més autogovern, ús social de la nostra llengua, reconeixement de la (pluri)insularitat, mitjans de comunicació en català, oficialitat del català a la Unió Europea i decisió per crear una televisió autònoma.» A més a més, cal subratllar que per novè any consecutiu aquesta cita ludicoreivindiativa primaveral, organitzada per

l'Obra Cultura Balear (OCB), per defensar la llengua, la cultura i la identitat pròpies de les Illes Balears, superà de bell nou els 5.000 participants.

La plaça Major fou el punt de partida de la Gran Cadena Humana, la qual s'estengué pel carrer de Colom, la plaça de Cort, el carrer de Palau Reial, el carrer de Conquistador, la plaça de la Reina, l'avinguda d'Antoni Maura, el passeig de Sagrera i finalitzà a la plaça de la Llotja, on tingué lloc la concentració, la festa, la teca, les actuacions musicals i la lectura del manifest a càrrec del degà de la Facultat d'Econòmiques i Empresariales i catedràtic d'Hisenda Pública de la Univer-

sitat Pompeu Fabra, el menorquí Guillem López Casasnovas. Al llarg d'aquest recorregut es tingué el suport dels incansables voluntaris de Joves de Mallorca per la Llengua.

Els participants en l'acció ludicoreivindiativa de la Diada 2003 s'ho passaren d'allò més bé gràcies a la cercavila, coordinada pel promotor cultural Antoni Torrens, formada pels capgrossos i gegants d'Elàstic Nou Teatre i el rei En Jaume i la reina Violant d'Hongria de l'Ajuntament de Calvià, i també amb l'animació musical de la colla de tamborers de l'Associació Cultural Albopàs i una dotzena de xeremiers.

La Cadena per la Llengua i l'Autogovern serví de metxa humana perquè la Flama de la Llengua continuàs encesa a Palma després de nou dies de Correllengua –organitzat per Joves de Mallorca per la Llengua–, de recórrer 700 quilometres a través dels 53 municipis de Mallorca i de ser duita per 42.000 persones abans de passejar-se pels carrers cèntrics de la capital de les Illes Balears.

La Flama de la Llengua passà per les 14.000 mans de les baules humanes de la Cadena «Francesc de

Borja Moll». A mesura que el símbol del Correllengua s'allunyava de la plaça Major, la Gran Cadena Humana s'anà transformant en una manifestació, encapçalada per la pancarta amb el lema de la IX Diada, «No n'hi ha prou! Exigim molt més per la Llengua i l'Autogovern», portada per membres de les entitats que componen la Comissió Organitzadora de la Diada.

La primera aturada d'aquesta manifestació pels drets del poble balear fou la plaça de Cort, on 200

persones protagonitzarem davant l'Ajuntament de Palma i el Consell Insular de Mallorca el primer Dòmino Humà Gegant en forma i amb els colors de senyera. Mentrestant, les colles Al·lots de Mallorca i Castellers de Mallorca aixecaven sengles castells i pilars. Amb aquestes icones la Diada 2003 recordà a ambdues institucions que encara manca molt per fer per assolir l'ús social normal del català i la consecució del ple autogovern a ca nostra. Aquest joc de fitxes humanes es tornà a repetir al carrer de Conqueridor, dirigint aquesta vegada el mateix missatge al Parlament de les Illes Balears i a la Delegació del Govern central. Els artistes Joan Lacomba (Xicarandana Teatre) i Xesc Aguiló (Cucorba) feren realitat aquestes figures mòbils.

Aquest allau de persones s'enfilà cap a la Llotja, al costat del Consolat de Mar, seu del Govern de les Illes Balears. La plaça de la Llotja acollí l'arribada dels 7.000 membres de la Gran Cadena Humana per la Llengua i l'Autogovern «Francesc de Borja Moll», que juntament amb dos nous pilars castellers i el darrer Dòmino Humà Gegant, una senyera amb el símbol més de color morat, formada per 400 persones, exigiren als partits del Pacte de Progrés el màxim esforç per la llengua i l'autogovern cridant «En volem més!»

El clam popular unànime reclamant allò que pertoca a l'arxipèlag balear presidí el lliurament de la Flama de la Llengua que féu un grupet de nins i nines al màxim representant de l'OCB, Antoni Mir. D'aquesta manera, finalitzà el Correllengua 2003 i es donà el sus a la resta d'esdeveniments de la IX Diada. La lectura del manifest la féu l'economista Guillem López Casasnovas. Les actuacions musicals anaren a càrrec de Joan Bibiloni (guitarra i veu), acompanyat per Guillem Sansó (veu) i Toni Pastor (llaüt), que interpretà la cançó Mà al cor, i el concert de 90 minuts de Música Nostra (veu: Miquela Lladó;

Ilaüt: Toni Pastor; percussió: Hugo Sócrate; xeremia: Pep Toni Rubio), que obligà a botar, i de valent, a tots els balladors.

I què seria d'una festa sense teca i beguda? Res. De menjar i de beure, n'hi hagué per a tots els gusts, de salat i de dolç, amb alcohol i sense, gràcies al suport de Producte Balear. El Forn des Pla de Na Tesa i el Forn de la Glòria prepararen 100 coques de verdura, però la gran sorpresa fou una megaensaïmada d'albercoc. Per segon any consecutiu, el Forn des Pla de Na Tesa, de la mà del mestre Miquel Vidal, baté un nou rècord culinari. Enfornà la coca d'albercoc més grossa mai elaborada a les Illes Balears: un metre i mig de diàmetre i 1.500 albercocs! Vins Ripoll, pinya i llimonada Miret i els 150 quilograms de Fruita Bona llevaren la set a les 7.000 persones i donaren vida a la Diada 2003.

En Portada

Un any més la Diada per la Llengua i l'Autogovern obtingué una gran repercussió en els mitjans de comunicació de les Illes Balears, Catalunya i el País Valencià.

Els quatre diaris mallorquins seleccionaren la jornada ludicoreivindicativa de l'OCB per obrir les seves edicions de diumenge, dia 11 de maig de 2003, com a notícia i fotografia de portada. Així, Última Hora destacà que «Clamor por el catalán y un mayor autogobierno»; aquest diari explicà en tres planes els continguts de la IX Diada. Diari de Balears titulà que «Milers de ciutadans exigeixen més acció institucional per la llengua»; aquest rotatiu dedicà a aquest esdeveniment dues planes i l'editorial. Diari de Mallorca subratllà que «Una cadena de miles de personas por la lengua»; aquest diari utilitzà dues planes per cobrir aquest

acte. El Mundo/El Día de Baleares remarcà que «Antich y el rector de la UIB acuden a la Diada por la lengua y el autogobierno»; aquest mitjà dedicà una plana per narrar la mobilització coordinada per l'OCB. El Diario Insular de Menorca també reflectí el clam per la Llengua i l'Autogovern en una plana.

A més a més, el rotatiu català Avui recollí en portada la IX Diada: «Milers de persones surten al carrer per la llengua a València i Mallorca», i en una plana interior. El País remarcà que «Más de 5.000 personas reclaman en Palma un impulso al catalán». Així mateix, el setmanari valencià El Temps, edició del 20 al 26 de maig (núm. 988), narrà en el reportatge de tres planes «València i Mallorca, llengua i país» aquest esdeveniment.

També la televisió i la ràdio esti-

gueren presents a la IX Diada. Els informatius de les cadenes m7, Televisió de Mallorca, Canal 4, Sa Nostra Televisió, TV3, TVE i Antena 3 destacaren la festa ludicoreivindicativa per excel·lència de l'arxipèlag balear, igualment que les emissores radiofòniques de les Illes Balears i Catalunya. Cal remarcar la cobertura duita a terme per les agències d'informació Efe Illes Balears, Europa Press Catalunya i Agència Catalana de Notícies, i també pels diaris d'Internet Mallorca-web i Vilaweb.

Cal fer un especial esment sobre el gran ressò mediàtic que tingué la Diada 2003 en els diferents mitjans de comunicació dels territoris de parla catalana. Explícitament, les primeres informacions sobre els objectius i els continguts aparegueren a mitjan mes d'abril.

Els capgrossos, els gegants, les xeremies, els flaviols i els tambors animaren les 7.000 baules humanes que formaren de Gran Cadena per la Llengua i l'Autogovern «Francesc de Borja Moll» de la IX Diada, que uní el quilòmetre i mig de distància que separen la plaça Major de la plaça de la Llotja de Palma. Ningú no es volgué perdre el primer Dòmino Humà Gegant, que tingué lloc a la plaça de Cort, per recordar a l'Ajuntament de Palma i al Consell Insular de Mallorca que encara s'ha de fer molt més perquè el català sigui la llengua vehicular de les Illes Balears i perquè puguem comandar a ca nostra.

A mesura que la Flama de la Llengua passava de mà en mà, la Gran Cadena Humana es convertia en una manifestació, encapçalada per la pancarta amb el lema de la Diada 2003: «No n'hi ha prou! Exigim molt més autogovern, ús social de la nostra llengua, reconeixement de la (pluri)insularitat, mitjans de comunicació en català, oficialitat del català a la Unió Europea i decisió per crear una televisió autonòmica.» Mentrestant, la riada de gent que omplia de gom a gom el carrer de Conquistador esperava, sota el so dels tambors, l'arribada de la Flama de la Llengua i de la capçalera de la mobilització.

Per novè any consecutiu, joves, adults i grans acudiren a la festa ludicoreivindicativa per excel·lència a favor de la Llengua i l'Autogovern de les Illes Balears. Tots oferiren les seves mans perquè la llengua catalana, un de les senyes d'identitat del poble balear, no s'extingeixi. Per això, fou incansable el clam popular de la reivindicació de la IX Diada per la Llengua i l'Autogovern: «No n'hi ha prou! En volem més.»

L'arriba de la Flama de la Llengua a la plaça de la Llotja de la mà del jovent illenc tancà la Gran Cadena per la Llengua i l'Autogovern «Francesc de Borja Moll» de la Diada i el Correllengua 2003. D'aquesta manera, es donà el sus a la resta d'esdeveniments de la Diada per la Llengua i l'Autogovern. La lectura del manifest la féu el degà de la Facultat d'Econòmiques i Empresarials i catedràtic d'Hisenda Pública de la Universitat Pompeu Fabra, el menorquí Guillem López Casasnovas.

Les actuacions musicals, davant un auditori d'unes 7.000 persones, anaren a càrrec de Joan Bibiloni (guitarra i veu), acompanyat per Guillem Sansó (veu) i Toni Pastor (llaüt), que interpretà la cançó Mà al cor, i el concert de 90 minuts de Música Nostra (veu: Miquela Lladó; llaüt: Toni Pastor; percussió: Hugo Sócrate; xeremia: Pep Toni Rubio), que obligà a botar, i de valent, a tots els balladors.

Per segon any consecutiu, el Forn des Pla de Na Tesa, de la mà del mestre Miquel Vidal, baté un nou rècord culinari. Enfornà la coca d'albercoc més grossa mai elaborada a les Illes Balears: un metre i mig de diàmetre i 1.500 albercocs! El forner Miquel Vidal (esquerra) decora la megacoca d'albercocs sota l'atenta mirada de Pep Magraner (centre), president de l'Associació de Forners i Pastissers de les Illes Balears, i observat de prop per Antònia Llinàs (dreta), secretària executiva de l'OCB.

Correllengua 2003

Entre divendres, dia 2 de maig, i dissabte, dia 10 de maig de 2003, tingué lloc la quarta edició del Correllengua, organitzat per Joves de Mallorca per la Llengua. Aquesta acció ludicoreivindicativa juvenil consisteix en una cursa de relleus, no competitiva, en la qual s'usen com a testimoni les Torxes de la Flama de la Llengua, dissenyades per l'escultor Ferran Aguiló. Els corredors simbolitzen amb aquest gest el seu compromís amb la llengua pròpia de Mallorca. Aquest recorregut de nou dies per l'illa major de l'arxipèlag balear també estigué farcit d'activitats complementàries. Divendres 2, es donà el sus de sortida al monestir de Lluc, on roman encesa la Flama per la Llengua. Les columnes Mossèn Alcover i Francesc de Borja Moll, portadores del símbol del Correllengua mitjançant les Torxes, inici-

aren a Escorca un periple de 700 quilometres a través dels 53 municipis de Mallorca de la mà dels 42.000 corredors que passejaren la Flama de la Llengua fins a arribar a Palma. divendres mateix, Petra acollí un concert de pop-rock (Fora des Sembrat, Ke Reagge Ska, Família López i Dj Premi Fortuny).

Dissabte 3, a Lluçmajor, els Joves de Mallorca per la Llengua organitzaren una ballada popular sota els sons dels grups Música Nostra i Xaloc.

Diumenge 4, ambdues columnes es fusionaren en una tota sola a l'arribada a Palma, amb la constitució de la columna Alcover-Moll. Per primera vegada a la història de les quatre edicions del Correllengua, les Torxes de la Flama de la Llengua recorregueren les barriades de Palma.

Per celebrar aquest fet, la barriada palmesana de Son Ferriol cuina una fideuà i s'hi feu una ballada popular.

Dilluns 5, tingué lloc la projecció de la pel·lícula *La vida de Brian* (doblada al català) a la Universitat de les Illes Balears (UIB) i la inauguració de l'exposició «Pintors joves Correllengua 2003» al Centre Cultural de la Misericòrdia.

Dimarts 6, es produí la segona novetat del IV Correllengua: la participació de tots els instituts de secundària. Continuaren les projeccions cinematogràfiques a la UIB amb el llargmetratge *Les*

normes de la casa de la sidra (subtitulada en català) i es pogué gaudir a la terrassa de la Misericòrdia el concert «Una llengua, cap frontera», cançons del món per a infants, interpretades per infants.

Dimecres 7, les Torxes de la Flama de la Llengua arribaren a la UIB. Aquesta fita se celebrà amb un dinar popular davant el Recorat. Es tanca aquesta jornada amb el «Xat per la Llengua» a través del portal <vilaweb.com>.

Dijous 8, es presentà a la UIB el CD-llibre *Guillem de Berguedà*, obra completa musicada de Francesc Ribera Titot.

Divendres 9, la columna Alcover-Moll es transformà novament en dues columnes, la Mossèn Alcover i la Francesc de Borja Moll. Aquests fronts recorregueren el Ponent mallorquí.

Dissabte 10, el Correllengua 2003 finalitza la seva singladura a la capital de les Illes Balears. Es passejà pels carrers cèntrics de Palma, des de la plaça Major fins a la plaça de la Llotja, mitjançant les 14.000 mans que formen part de la Gran Cadena per la Llengua «Francesc de Borja Moll», acció central de la IX Diada, organitzada per l'OCB.

XIX Trobada d'Escoles Mallorquines

Les primeres hores de l'horabaixa de dissabte, dia 10 de maig de 2003, als jardins de la Misericòrdia de Palma, donaren llum a la XIX Trobada d'Escoles Mallorquines, que en aquesta edició reté homenatge al filòleg i intel·lectual menorquí Francesc de Borja Moll: «un referent cultural imprescindible i un model per imitar, perquè amb el seu compromís amb la nostra cultura i amb una feina abnegada, seriosa i incansable aconseguí, malgrat totes les adversitats, dur a terme un dels més grans reptes culturals contemporanis. Ara, tots els centres educatius que amb la nostra feina diària volem aconseguir la normalitat lingüística i cultural manifestam el nostre reconeixement a aquest lingüista, pel camí que ens preparà i per l'estímul constant que la seva tasca representa.»

Sota aquesta finalitat pedagògica, un centenar de centres escolars de tots els nivells educatius i un miler de persones participaren en aquesta cita convoca-

da per l'Associació Moviment d'Escoles Mallorquines.

D'aquesta manera, el Moviment d'Escoles Mallorquines s'afegí als actes de commemoració del 2003, Any Francesc de Borja Moll, a qui dedicaren una exposició i el treball col·lectiu dels centres escolars. En aquesta ocasió, consistí en uns cartells en què es treballava una paraula del Diccionari català-valencià-balear de mossèn Antoni M. Alcover i Francesc de B. Moll. Els dibuixos i les il·lustracions d'aquest treball lingüístic ompliren de color els jardins de la Misericòrdia.

Entre les activitats que es dugueren a terme, destacarem els tallers de tenyit de teles, polseres, de pa-

raules...; l'animació infantil a càrrec del grup Cucorba; la màgia de Joan de la Calatrava, i el recorregut històric per l'edifici de la Misericòrdia a càrrec dels historiadors i guies culturals Beni Aguiló i Gaspar Valero.

A l'acte final de la XIX Trobada d'Escoles Mallorquines es llegí el manifest, en què es posà en relleu el desacord amb la LOCE i el suport a una educació en català, arrelada a l'entorn, per la pau i la integració. A les 18.00 hores finalitzà la Trobada 2003 i aquest miler de persones es dirigí cap la IX Diada per la Llengua i l'Autogovern per formar part de la Gran Cadena Humana «Francesc de Borja Moll».

Manifest de la IX Diada per la Llengua i l'Autogovern

Amics i amigues,

No n'hi ha prou!, d'autogovern, n'exigim molt més, sobretot si l'Executiu espanyol continua fent retalls i ingerències en les nostres competències i si continua la seva mesquinesa en la interpretació constitucional i financera, com per exemple amb la paralització consegüent de lleis favorables al desenvolupament de l'autogovern il·lenc aprovades al Congrés de Diputats de Madrid, com és el cas de la Llei de règim especial de les Illes Balears.

No n'hi ha prou!, d'autogovern, n'exigim molt més, si any rere any l'Executiu espanyol nega a les Illes Balears un règim fiscal just que permeti atendre totes les nostres necessitats com a autonomia i que permeti alhora practicar una solidaritat forta però decidida des de l'arxipèlag balear cap als altres pobles d'Espanya i de la resta del món.

No n'hi ha prou!, de política lingüística, n'exigim molta més, si totes les autoritats públiques, des de l'Executiu espanyol fins al Govern de les Illes Balears, en primer lloc, continuen sense garantir, contra tot obstacle, el dret a tenir uns mitjans d'informació i de comunicació en català amb les mateixes condicions competitives que els de llengua castellana.

No n'hi ha prou!, de política lingüística, n'exigim molta més, si tots els poders públics que actuen a la comunitat autònoma de les Illes Balears: Govern de les Illes Balears, consells insulars, ajuntaments i Delegació de l'Executiu espanyol, continuen sense adoptar les mesures adients i continuen sense facilitar els mitjans necessaris per al coneixement i l'ús del català a tots els àmbits i activitats de la vida social a les Illes Balears, tal com dicta la Llei.

No n'hi ha prou!, de presència televisiva de la llengua, la cultura i la realitat de les Illes Balears, n'exigim molta més, i en concret la posada en funcionament d'una televisió autonòmica pròpia.

No n'hi ha prou!, de reacció de la societat civil, n'exigim molta més, quan hi ha partits polítics a les Illes Balears que tornen a treure en processó l'espantall de la suposada i inventada discriminació lingüística contra la llengua castellana i palesen el seu obsessiu i malaltís objectiu que el català sigui a ca seva, les Illes Balears, l'idioma menysprejat i subordinat.

No n'hi ha prou!, d'ús del català dels funcionaris, n'exigim molta més, si hi ha partits polítics que aposten per un

retrocés de l'ús del català entre els treballadors de la comunitat autònoma de les Illes Balears, atès el fet que tan sols se'ls vol exigir un coneixement tècnic del català o tan sols se'n vol exigir el coneixement a les persones que estiguin en contacte amb el públic.

No n'hi ha prou!, de difusió del català, n'exigim molta més, si l'Executiu espanyol incompleix de manera reiterada el seu deure de promocionar i defensar les llengües diferents a la castellana, amb l'enarboració de la falsa i inexistent bubota de la desintegració territorial i cultural d'Espanya.

No n'hi ha prou!, de català a l'escola, n'exigim molta més, si des de l'Executiu espanyol es vol retallar encara més les hores d'ensenyament de català a l'escola mitjançant una inquisitorial Llei de Qualitat.

No n'hi ha prou!, d'ús del català a la indústria audiovisual i a les noves tecnologies, n'exigim molta més, si es continua sense fomentar prou l'ús del català a la publicitat, els videjocs, les pel·lícules de cinema, els vídeos, els DVD, Internet, entre molts altres.

No n'hi ha prou!, de foment de l'ús del català com a llengua coneguda i usada també pels nouvinguts, n'exigim molta més, si continua sense avançar i sense afrontar-se l'ús progressiu i normal del català davant els nous reptes que suposa l'arribada massiva de nouvinguts.

No n'hi ha prou!, d'ús del català a tots els àmbits de la vida social, n'exigim molta més, si l'exercici del dret a usar el català arreu, com en la justícia i en altres àmbits, encara suposa retards, problemes o discriminació.

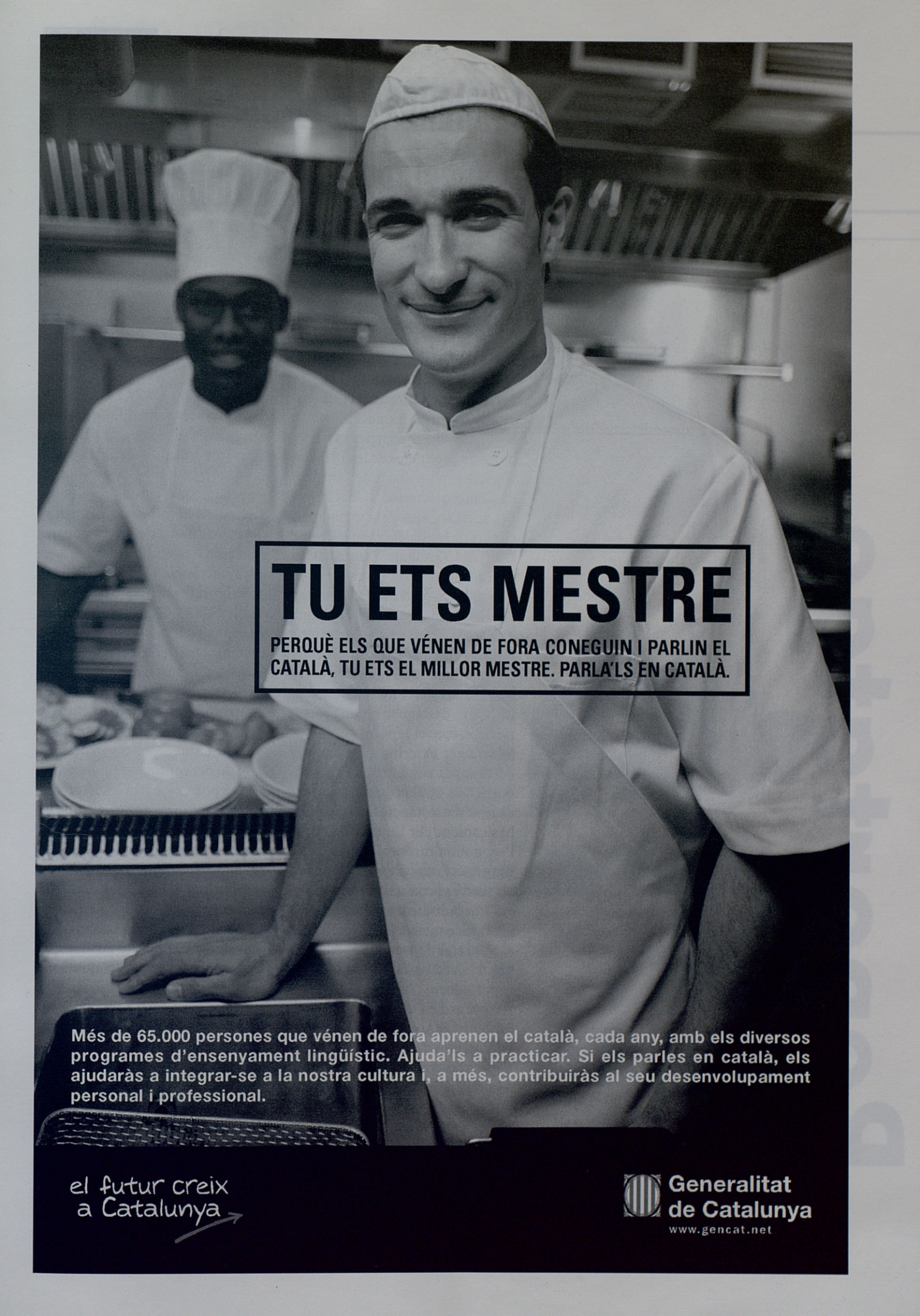
No n'hi ha prou!, de promoció del català, n'exigim molta més, si continua sense aconseguir-se, com dicta la Llei, que les mesures de govern facin efectiva la promoció, el coneixement i l'ús normal del català en tots els àmbits de la vida social.

No n'hi ha prou!, de garanties legals per als catalanoparlants, n'exigim moltes més, si el Govern de les Illes Balears, els consells insulars i els ajuntaments continuen sense consignar en els seus pressuposts les partides suficients i corresponents per fer que es garanteixin els drets dels ciutadans sobre el català que dicta la Llei.

GUILLEM LÓPEZ CASASNOVAS

Degà de la Facultat d'Econòmiques i Empresariales i catedràtic d'Hisenda Pública de la Universitat Pompeu Fabra

TU ETS MESTRE

PERQUÈ ELS QUE VÉENEN DE FORA CONEGUIN I PARLIN EL CATALÀ, TU ETS EL MILLOR MESTRE. PARLA'LS EN CATALÀ.

Més de 65.000 persones que vénen de fora aprenen el català, cada any, amb els diversos programes d'ensenyament lingüístic. Ajuda'ls a practicar. Si els parles en català, els ajudaràs a integrar-se a la nostra cultura i, a més, contribuiràs al seu desenvolupament personal i professional.

el futur creix
a Catalunya →

Generalitat
de Catalunya

www.gencat.net

Productes químics i agroalimentaris, les principals exportacions de les Balears

ANTONI OLIVER

Reportatge

Els productes alimentaris i els productes químics farmacèutics són les principals indústries exportadores de productes de les Illes Balears, segon les dades de l'Institut de Comerç Exterior (ICEX).

Els mercats europeus principals clients de les Balears són el Regne Unit (264,97 milions d'euros), Itàlia (172,08 milions d'euros), Estats Units (145,46 milions d'euros), Dinamarca (85,43 milions d'euros), França (75,56 milions d'euros) i el paradís fiscal de les illes Caiman, amb 50,33 milions d'euros d'exportacions l'any 2002. De fora de la UE, destaquen alguns països asiàtics, com el Japó.

El comerç exterior a les Balears percentualment ha baixat en el període 2001-2002 poc més d'un u per cent, circumstància que s'explica bàsicament per l'estancament de l'economia europea.

Els grans grups d'exportacions en els sectors productius de les Balears són la indústria, les manufactures de consum i d'automòbils i el material de transport. Aquests són els sectors tradicionalment exportadors.

Respecte de la indústria, el sector amb més exportacions és l'agroalimentari, amb unes exportacions bastant estables entorn dels 33 milions d'euros i un lleuger creixement en el període 2001-2002. La importància d'aquestes exportacions en termes quantitativs només és superada per la indústria del calçat. El sector químic farmacèutic té unes exportacions importants de 35,735 milions d'euros el 2002, en

què va superar els 29,373 milions de 2001, increment que en termes percentuals suposa un 21 per cent. El sector químic presenta unes exportacions importants, especialment d'alguns productes destinats a la indústria alimentària, com la goma de garrofi, utilitzada com a estabilitzant.

Amb referència a la resta d'indústries, la gràfica va exportar el 2002 un total de 1,044 milions d'euros, un 35 per cent menys que el 2001; la dels mobles i de la fusta experimenten un increment i passen de 4,730 milions el 2001 a 6,635 el 2002, la qual cosa en termes percentuals suposa un increment de les exportacions en aquest sector de més d'un 40 per cent.

Les exportacions del sector del metall i derivats es pot dir que es manté estable entorn dels 13 milions d'euros en el període 2001-2002 i experimenta, en tot cas, un lleuger descens del 0,68 per cent. Els béns d'equipament és un dels sectors que, després d'un acusat descens en el període 2000-2001 en què les exportacions cauen quasi un cinquanta per cent, experimenta un increment en el període 2001-2002 i passa d'11,519 milions a 13,729 milions, la qual cosa en termes percentuals suposa un 19 per cent. Pel que fa a productes semifabricats, després d'un pronunciat descens entre el 2000 i el 2001, el sector experimenta un increment significatiu de les exportacions i passa de 914 mil euros a 1,663 milions.

Manufactures de consum

El sector exportador qualitativament més important és el de les manufactures de consum. És el tradicional del tèxtil, la bijuteria, la pell, etc. Tots els subsectors de manufactures del consum van de baixa en el període 2001-2002. La indústria tèxtil ha baixat les seves exportacions de 3,760 milions d'euros a 3,016, cosa que suposa un decrement de més del 109 per cent. El calçat baixa un 4,89 per cent, la bijuteria un 4,60 per cent i la confecció en pell ho fa en un 18 per cent.

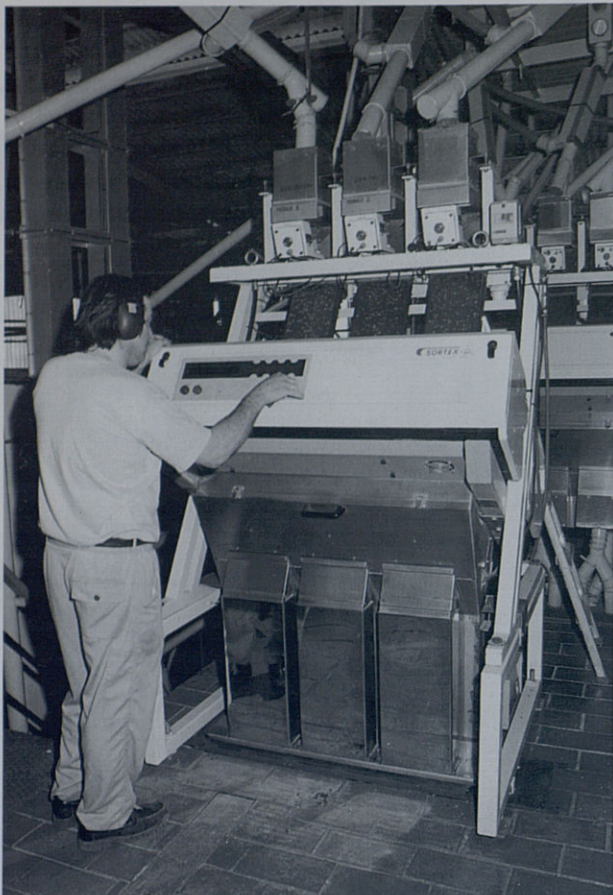
El subsector del material de transport aeri i marítim, productes ener-

gètics i maquinària té una gran importància en xifres, perquè en total les exportacions són de 897,275 milions d'euros el 2002 i el sector experimenta un creixement en les exportacions d'un 18 per cent. Automòbils i components d'automòbils és un sector bastant líder en exportacions, amb 159 milions d'euros i amb un creixement del 35 per cent en el període 2001-2002. Encara que la majoria d'aquests components no es fabriquen a les Illes i els automòbils tampoc, es reexporten d'aquí, ja que passen en operacions *triangulars*. En aquest sentit Vicenç Tur, cap d'estudis de la Confederació d'Associacions Empresarials de les

Balears (CAEB), destaca que «es tracta de material de transport marítim que surt d'aquí o bé són reparacions de vaixells, per exemple: Astilleros de Mallorca té molts de clients de fora i quan surt el vaixell de la drassana cap al seu país d'origen ho fa com una exportació. Una cosa semblant passa amb el material de transport aeri, que exportà l'any 2002 per valor de 487 milions d'euros i experimentà un increment respecte del 2001 del 74 per cent.

Quant al material de transport marítim, l'any passat s'exportà per valor de 153,195 milions d'euros, encara que, respecte de l'excepti-
onal xifra de 241,721 milions del

2001, va suposar una caiguda del 36 per cent en les exportacions, però el 2001 degué ser un any excepcional. Les exportacions de productes energètics experimentaren el 2002 un descens del 24 per cent i passaren de 78,6 milions a 59,03 milions. Un altre sector important és el de la maquinària, entre el qual es troben

elements d'aixetam, turboreactors per a avions, calderes, etc. En el cas dels reactors o les calderes es tracta de motors que es reexporten o bé surten cap a altres països per a reparacions, etc.

Tot aquest subsector de maquinària i material de transport representa un percentatge molt important en les

exportacions, ja que, encara que no es tracta de productes fabricats aquí, són exportacions.

Segons Vicenç Tur, malgrat que les exportacions de calçat i bijuteria hagin baixat prop d'un quatre per cent i que haig baixat el conjunt de les exportacions de productes fets aquí –llevat del subsector de transport i maquinàries, que té unes característiques especials–, això no vol dir que els resultats de les exportacions de productes autòctons siguin dolents. Això no obstant, sí que hi ha hagut dos factors que han marcat de forma poderosa el ritme de les exportacions en aquests mesos passats. Un ha estat el factor ja apuntat de l'alentiment de l'economia alemanya, i l'altre, l'apreciació de l'euro enfront del dòlar, ja que en encarir-se la moneda fa que baixin, més o menys significativament, les exportacions. També s'ha de tenir en compte que en els sectors de les manufactures hi ha la forta competència dels països asiàtics, que fabriquen a un menor cost.

Pel que fa a les importacions, en el grup d'indústries i de manufactures de consum, l'any 2002 s'importaren productes per un total de 362,98 milions d'euros, i en el grup d'automòbils, de maquinària aèria i de transports, 1.373,56 milions d'euros. És a dir: hi ha significativament i en conjunt més importacions que no exportacions.

Indústria química farmacèutica

La indústria química farmacèutica ha assolit durant els darrers anys una gran importància. Les exportacions són significatives i hi ha casos realment curiosos, com, per exemple, l'empresa Carobsa, que fabrica goma de garrofi, utilitzada com a espessidor

i colorant alimentari. La goma de garrofi té unes propietats hidròfiles molt grans, absorbeix una gran quantitat d'aigua i per això és un producte molt utilitzat tant en l'alimentació com en els productes carnis processats, els productes de peix reestructurats, els gelats, les gelatines, els formatges,

les melmelades, els aliments infantils, etc.

Gregori Bibiloni és l'empresari que ja fa uns anys que va començar a comercialitzar aquest producte obtingut de la llavor de la garrova mitjançant un tractament químic.

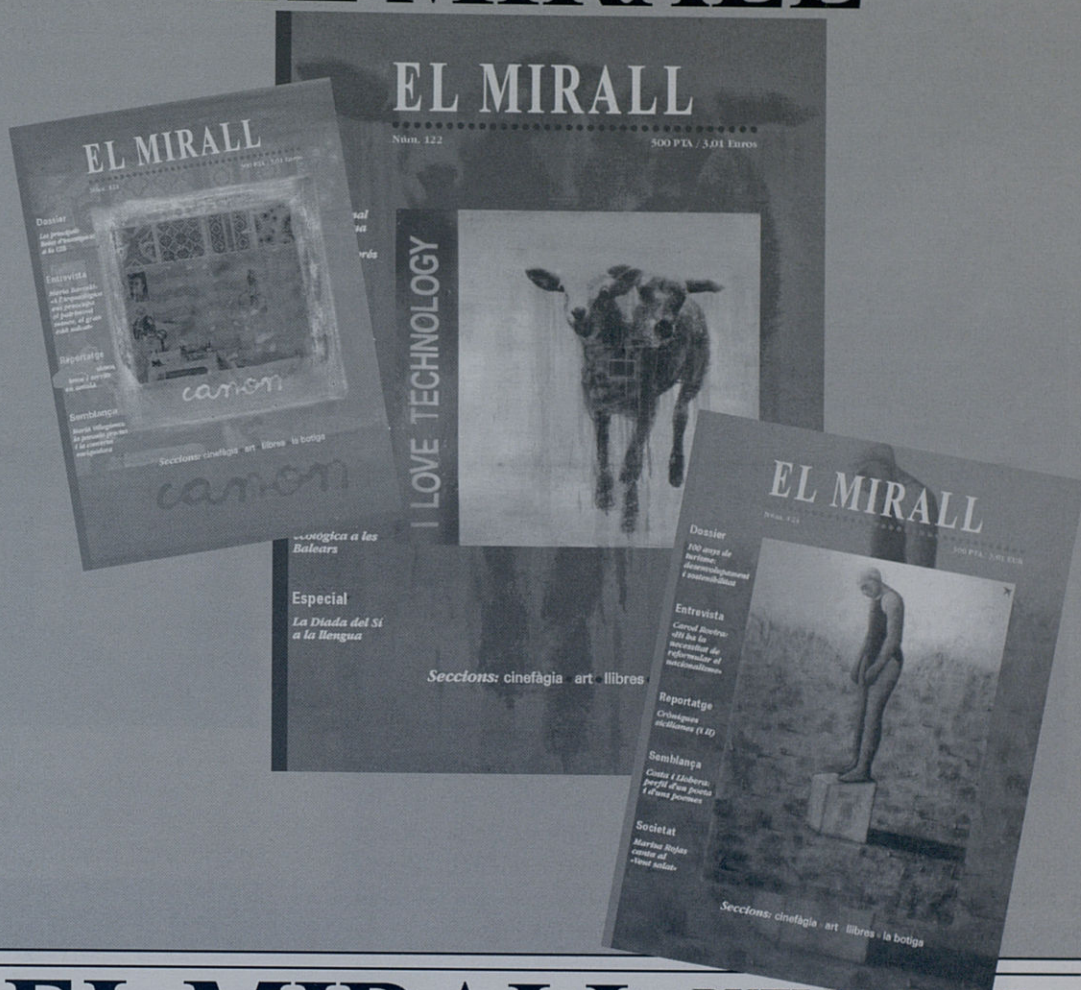
Carobsa ven pràcticament a tots els països europeus i al Marroc, Turquia, el Líban, el Japó, el Perú i Austràlia. Les vendes són de 2.000 tones mètriques anuals i això suposa uns dotze milions d'euros, quasi tota la producció, un 62 per cent, es destina a l'exportació.

Per obtenir aquestes 2.000 tones, cal processar 150 tones diàries de garrofa, de la qual s'aprofiten altres coses, com la pell. Carobsa ha reunit un modern equip especialitzat en química industrial i es dedica també a altres activitats, com ara la instal·lació de sistemes de depuració d'aigües per llacunatge, una forma de reutilitzar l'aigua.

EL MIRALL

EL MIRALL BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr./Sra. _____

DNI _____

Adreça _____ Núm. _____ Pis _____

Codi postal _____ Població _____

Telèfon _____

Em subscric a la revista EL MIRALL, al preu de 25 euros de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària/d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa _____

Signatura

Agència/Oficina _____

DC _____ Cte./Lta. núm. _____

La inauguració de la seu de l'Institut Ramon Llull

El passat dijous dia vint-i-quatre d'abril va tenir lloc la inauguració oficial de la seu palmesana de l'Institut Ramon Llull, en un edifici del carrer de Sant Jaume. L'acte comptà amb la participació del president de la institució, Joan Maria Pujals; dels consellers de Cultura de Catalunya, Jordi Vilajoana, i de les Illes Balears, Damià Pons, i de la directora de la seu, la filòloga Pilar Arnau. I hi assistiren una gran quantitat d'intel·lectuals i de creadors. La missió primordial de l'Institut Ramon Llull serà la de promoure la llengua i cultura catalanes arreu del món, però començant per aquí mateix, ja que s'empraran les seves instal·lacions al

bell mig del centre històric de Ciutat per intentar arribar a alguns dels milers de turistes que ens visiten, que hi podran trobar exposicions, informació sobre la llengua pròpia de les Illes Balears en un bon grapat d'idiomes, i traduccions en llengües estrangeres d'obres literàries d'autors illencs.

Illa de Llibres

Illa de Llibres neix d'un conveni entre el Gremi d'Editors de les Balears i el Consell de Mallorca. La nostra finalitat és difondre i promocionar tots els àmbits de la cultura escrita a Mallorca. Per dur a terme aquest objectiu, Illa de Llibres compta amb un servei de llibreria que abasta tota l'edició de Mallorca. Aquesta llibreria no tan sols conté la producció de les editorials, sinó que també inclou tota l'edició institucional de Mallorca (Consell de Mallorca, ajuntaments, Govern de les Illes Balears). També vol donar informació sobre els productes editorials a Mallorca amb la creació d'una base de dades a l'abast del públic en general. L'objectiu d'Illa de Llibres és dinamitzar el món del llibre a Mallorca i dins aquest objectiu porta a terme les activitats següents: presentacions de llibres, conferències, seminaris entorn del món del llibre, organitzar actes d'interès per als diferents sectors del llibre, generar i facilitar informació sobre el món del llibre a Mallorca...

Tres mallorquins guardonats per Serra d'Or

Tres mallorquins han estat guardonats amb els prestigiosos premis Serra d'Or. El conseller de Cultura, Damià Pons, ha rebut el premi de la Crítica en la seva modalitat d'estudis literaris. Pons va rebre aquest guardó per la seva obra *Entre l'afirmació individualista i la desfeta col·lectiva. Escriptors i idees a la Mallorca del primer terç del segle XX*, editat fa alguns mesos per Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

El poeta mallorquí Gabriel de la Santíssima Trinitat Sampol i el també mallorquí Nicolau Dols varen ser premiats en aquest cas pel seu treball de traducció de *Llibre del desassossec* de Fernando Pessoa, una esplèndida versió d'aquesta obra al català que ha estat publicada per Quàderns Crema. Sampol va ser crític literari del suplement cultural del *Diari de Balears* i Dols és professor de la Universitat de les Illes Balears.

El Parlament edita un llibre commemoratiu dels seus primers vint anys d'existència

El Parlament de les Illes Balears ha editat un llibre que, sota el títol *Parlament: 20 anys*, pretén commemorar els seus primers vint anys d'existència. Es tracta, tal com diu a la presentació el seu president Maximilià Morales, d'una autèntica memòria on es recullen moltíssimes dades, entre les quals cal destacar una fitxa amb informació de tots i cadascun dels diputats de totes les legislatures, les distintes meses que s'han anat succeint, una relació dels senadors designats pel Parlament, la composició dels consells assessors de RTVE, un compendi de totes les lleis, proposicions no de llei i mocions aprovades, i dades de cadascuna de les escomeses electorals, amb el nombre de vots i escons obtinguts per cada candidatura. Tot plegat

conforma un recull de consulta imprescindible per qualsevol que vulgui seguir el fil del que han estat aquests primers vint anys d'història del nostre parlament.

La Biblioteca Nacional s'avé finalment a usar només el codi 'cat'

La Biblioteca Nacional espanyola ha començat a catalogar tots els llibres escrits en català amb el codi 'cat', deixant enrere una pràctica segregacionista iniciada fa 20 anys. La decisió tècnica finalment consisteix a usar sempre el 'cat' i a posar-hi el codi 'val', al costat i entre parèntesi, només en el cas dels llibres en valencià en què l'editor faci menció expressa a aquesta denominació. D'aquesta manera, la Biblioteca Nacional (BN) espanyola passa a complir la normativa del sistema internacional de catalogació establert per la Biblioteca del Congrés de Washington, tal com s'ha reclamat insistentment des del món científic català.

Es pot comprovar que a partir del 6 de març els llibres editats en valencià per editorials valencianes van començar a ser catalogats majoritàriament amb el codi 'cat'.

Tanmateix el director de la Biblioteca Valenciana, José Luis Villacañas, assegura que la seva institució continuarà usant el codi 'val' per catalogar les obres editades al País Valencià. La Generalitat Valenciana no descarta sol·licitar a l'ISO, la federació mundial encarregada de normalitzar els diferents camps informatius dels catàlegs dels llibres, que es creï el nou codi 'val'. Una demanda que sembla difícil que s'accepti, ja que l'ISO és una organització seriosa. Qui també segueix catalogant els llibres amb els codis 'val' i 'bal' és l'Institut Nacional d'Estadística espanyol (INE), que tampoc no respecta les normes ISO internacionals.

Jaume Pagès

«Hem d'avançar cap a una globalitat sostenible i més humana»

JOAN FÀBREGUES

Jaume Pagès, exrector de la Universitat Politècnica de Catalunya, és actualment conseller delegat del Consorci Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004.

Jaume Pagès, exrector de la Universitat Politècnica de Catalunya, és actualment conseller delegat del Consorci Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004. Pagès va estar a Palma recentment per parlar sobre «La societat del coneixement: reptes i oportunitats» i explicar la creació d'aquest Fòrum.

– Què és el Fòrum Universal de les Cultures?

– És un esdeveniment sense precedents. Es tracta de la primera edició d'un nou esdeveniment multitudinari i d'abast internacional que reunirà a la ciutat de Barcelona persones vingudes de tot el món. L'esdeveniment està concebut amb la finalitat de promoure el diàleg entre els pobles. El Fòrum vol promoure l'estudi, la reflexió i la recerca d'innovació a través del diàleg entre tots i totes les cultures que componen avui el panorama mundial.

– Quina és la filosofia d'aquest Fòrum?

– La seva finalitat és impulsar l'articulació d'una cultura de la pau, la diversitat i la sostenibilitat, acordats amb la UNESCO, perquè el procés de globalització tingui lloc d'acord amb uns valors ètics compartits. Aquests tres eixos temàtics es confirmen com les grans prioritats en l'agenda dels organismes internacionals d'aquest començament de segle. Són fonamentals per avançar cap a una globalitat sostenible i més humana, i continuaran essent plenament vigents durant els pròxims anys.

– Per què s'han triat precisa-

Societat

ment aquests tres eixos?

– Els tres estan interconnectats. Quan parlem de diversitat en el món actual cal tenir en compte la possible tensió entre dos conceptes: identitat i globalització. En la mesura que considerem la diversitat com a riquesa i com a patrimoni comú i no com a obstacle, serem capaços de reduir aquesta tensió i de convertir-la en una força positiva. El Fòrum

es proposa com a indret per a una anàlisi de l'escenari actual i per a la recerca de fórmules que en permetin una millor comprensió. D'altra banda avui és més urgent que mai trobar formes de creixement que respectin els recursos naturals i tinguin en compte la necessitat de no malgastar-los. La sostenibilitat, tanmateix, no es limita només als aspectes ecològics. Sense un entorn habitable no és possible cre-

ar les condicions necessàries per a la convivència, el diàleg entre els pobles i la pau. El Fòrum convoca, doncs, persones de tot el món per cercar solucions a un problema d'abast mundial. Per últim la creació d'una cultura de la pau ha de basar-se especialment en el respecte per les altres cultures, la justícia social i política, la protecció dels drets humans i les maneres de viure en harmonia amb l'entorn. Aquests

**Viajes
MARTEL S.A.**

CIBAL 021

ESPECIAL MES DE JUNY

Sol·liciti informacions dels creuers per a aquest estiu, amb sortida i arribada a Palma, visitant el Mediterrani.

EGIPTE MIL·LENARI

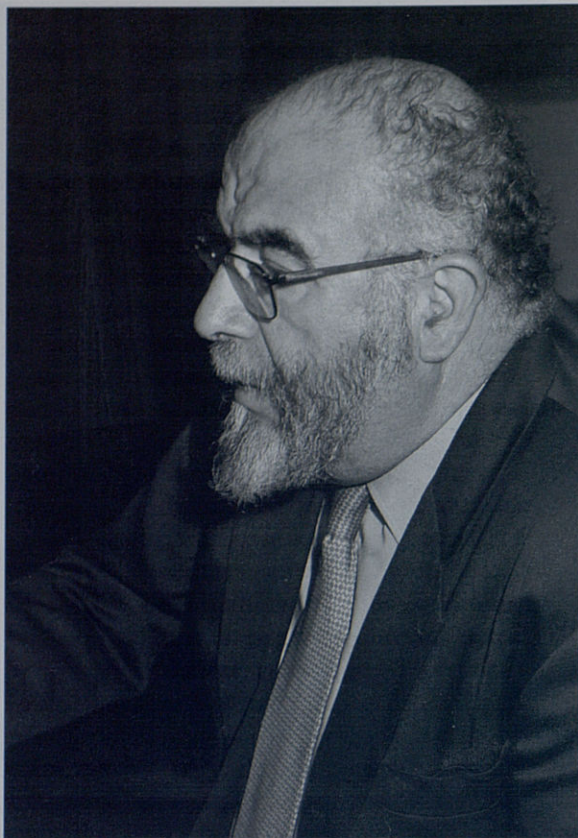
sortides: dilluns des de Barcelona a Luxor
632,00 euros

a MÈXIC, Circuit CHIAPANECO
+3 nits Mèxic + 7 nits de circuit + 4 nits a Cancún
Preu des de Madrid
1.595,00 euros

CIRCUIT «ENCANTS DE POLÒNIA» 8 Dies
Varsòvia + Cracòvia + Zamosc + Czestochowa
Preu des de Barcelona
862,00 euros

Informes i reserves: OMS, 50 B. Box 696 · 07003 Palma (Mallorca)
Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · <http://www.viajesmartel.com>

elements, per tant, són essencials per establir unes condicions més favorables per al progrés i el desenvolupament humà. Perquè

una pau estable no és només l'absència de conflictes.

– Qui hi ha darrere del Fòrum?

Pagès, antic rector de l'UPC

Jaume Pagès és professor de la Universitat Politècnica de Catalunya des de 1971 i ha ocupat diverses places de Mecànica, de Matemàtiques i d'Automàtica. Actualment és catedràtic d'universitat de l'àrea d'Enginyeria de Sistemes i Automàtica.

Ha realitzat treballs de recerca en l'àrea del tractament del senyal, i sobre síntesi de filtres lineals i no lineals. Ha treballat també en l'anàlisi i la resolució de problemes de control i planificació de missions interplanetàries. Ha realitzat estades a diferents centres de recerca: Laboratori d'Automatique et ses Applications Spatiales de Tolosa, Laboratoire de Signaux et Systèmes de Niça, Centro d'Analise et Processamento de Sinais de Lisboa, University of Southern California de Los Angeles, European Space Operation Center de Darmstadt. Ha realitzat diverses tasques de gestió universitària. Entre 1986 i 1994 va ser vicerector d'Ordenació Acadèmica de la Universitat Politècnica de Catalunya, i des d'aquest lloc va treballar en tasques de planificació universitària per a la Universitat i per al Consell Interuniversitari de Catalunya. El mes de maig de 1994 va ser elegit rector de la Universitat Politècnica de Catalunya, càrrec que ha exercit durant dos mandats consecutius, que van finalitzar el passat mes de març. És doctor *honoris causa* per la Universitat Tècnica de Nagaoka (Japó). És membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans.

– L'organitzaran de forma conjunta l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i l'Administració General de l'Estat, amb el suport dels 186 estats membres de la Unesco. S'inaugura el 9 de maig, Dia d'Europa, i es clausura el 26 de setembre, coincidint amb les festes de la Mercè. Té, per tant, una durada de 141 dies. En el Fòrum pretenem que es debatin temes com les religions del món, els conflictes del món i els processos de reconciliació, el tema de la dona, la família, vida quotidiana, cooperació.

– Detallau alguns dels seus continguts?

– Es faran 4 exposicions a la Plaça, que ocuparan més de 14.000 m² i amb un públic estimat entre 3,5 i 4 milions de persones. Es duran a terme, a més, 20 exposicions en col·laboració, repartides per la ciutat de Barcelona en més de 18.000 m² i amb un públic estimat de 2 milions de visitants. Estan prevists 44 diàlegs, debats i congressos, en sessions que oscil·len entre un i set dies. També hi haurà 500 hores d'activitats diàries a la Plaça: accions de solidaritat i bones pràctiques, interaccions, exposicions, trobades, tallers i jocs. Evidentment no hi faltaran els espectacles. Hi participaran 3.500 artistes i hi haurà 984 funcions diàries realitzades per 109 companyies de teatre de diferents formats i gèneres (teatre, dansa, circ, cabaret, carrer...). A més, actuaran 60 grups de música i hi haurà 3 grans cirks internacionals, 2 grans cercaviles diàries (de dia i de nit), 2 grans espectacles programats diàriament, 16 concerts de música popular, 10 festes d'inici d'itinerari, 20 festes dels cinc elements, 3 teatres a l'aire lliure amb una cabuda per a 450 places cada un (1.350 en total), 2 teatres coberts amb un cabuda per a 450 places cada un (900 en total), 1 amfiteatre gran de 6.000 localitats i un amfiteatre petit de 2.000 localitats, etc.

FUNDACIÓ
JAUME I

VEREDICTE 2002 - 2003

XXV Premis BALDIRI REIXAC

PREMIS A LES ESCOLES 14 premis de 3.300 € cadascun

CEIP Mare de Déu del Patrocini
de Cardona (Bages)

CEIP La Parellada
de Santa Oliva (Baix Penedès)

CEIP Enric Grau Fontserè
de Flix (Ribera d'Ebre)

CEIP Martí Poch
de l'Espluga de Francolí (Conca de Barberà)

CEIP Carme Auguet
de Girona (Gironès)

IES Josep Vallverdú
de Les Borges Blanques (Les Garrigues)

Escola del Carme
de Sabadell (Vallès Occidental)

IES Celesti Bellera
de Granollers (Vallès Oriental)

CEIP Antoni Doltra
de Pineda de Mar (Maresme)

CEIP Salvador Vilarrasa
de Besalú (Garrotxa)

CEIP Víctor Oroval
de Carcaixent (Ribera Alta)

IES Marc Ferrer
de Formentera (Illes Balears)

Bressola del Vernet
de Perpinyà (Rosselló), Catalunya Nord

Col·legi Sant Ermengol
de Les Escaldes Andorra

PREMI A MESTRES I PROFESSORS

Dotat amb 9.000 euros: 6000 euros a l'autor del treball guardonat i 3000 euros de subvenció per contribuir a la seva edició

Ha estat atorgat al treball

ANEM A EXCAVAR
de Pilar Pous i Altafajó i Montserrat de Rocafiguera i Esposa

Per l'aportació a la didàctica de les ciències socials d'un model pràctic, ben desenvolupat i rigorós, experimentat durant anys, que introdueix l'alumnat de batxillerat en el treball arqueològic mitjançant la simulació científica.

El jurat ha establert una **mentió especial** al treball

ÈTICA DE LA DIVERSITAT
de Manuel Güell i Barceló i Josep Muñoz i Redón

Per ser un treball innovador i útil que proposa un conjunt d'activitats didàctiques per tractar el concepte de la diversitat des d'una perspectiva àmplia.

PREMIS ALS ALUMNES 74 premis de 600 euros cadascun

EDUCACIÓ INFANTIL I CICLE INICIAL

Les abelles

Alumnes de P4 d'educació infantil del CEIP Mare de Déu del Remei, d'Alcover

A les portes de Rodonyà

Alumnes de P5 d'educació infantil i 1r de cicle inicial de primària del CEIP Les Comes, de Rodonyà

La princesa i el dofí. El bosc prehistòric
Alumnes de 1r i 2n de cicle inicial de primària del CEIP Sant Josep de Calassanç, de Súria

Tastem la tardor

Alumnes de 1r i 2n de cicle inicial de primària del CEIP Mare de Déu de Montserrat, de Súria

La fada polida

Alumnes de 1r i 2n de cicle inicial de primària del CEIP La Monjoia, de Sant Bartomeu del Grau

Aprendre amb la bresquillera

Alumnes de P3, P4 i P5 d'educació infantil del CP Sant Jaume Apóstol, d'Alfarró

Els joguets dels nostres avis

Alumnes de 1r de cicle inicial de primària del CP Blasco Ibáñez, d'Alzira

El conte de tots

Alumnes de P3, P4 i P5 d'educació infantil del CEIP Sant Ignasi, de Manresa

Els colors

Alumnes de P4 d'educació infantil d'Escoles Alba, de Corbins

CICLE MITJÀ I SUPERIOR

Som gats! de la indústria paperera de La Pobla
Alumnes de 5è i 6è de primària del CEIP Maria Borés, de La Pobla de Claramunt

Genialitats

Alumnes de 6è de primària de l'Escola Vedruna, d'Artés

Un recorregut per la ciutat de Manresa, tot seguint la Sèquia

Alumnes de 6è de primària de l'Escola Nostra Senyora del Pilar, de Manresa

Un pessebre de paper de diari

Alumnes de 6è de primària del Col·legi Sagrat Cor de Jesús, de Súria

Antoni Gaudí: arquitectura i natura, alumnes de 5è i 6è de primària

Auca d'en Gaudí, alumnes de 5è de primària de l'Escola Cooperativa El Puig, d'Esparreguera

La família

Alumnes de 6è de primària del CEIP Costa i Llobera, de Barcelona

De setembre a juny: història del nostre hort
Alumnes de 4t de primària de l'Escola Brianxa, de Tordera

Almanac dels alumnes de 4t d'E.P.
Alumnes de 4t de primària de l'Escola Casals-Gràcia, de Manlleu

València, la ciutat que t'acull

Alumnes de 6è de primària de l'Escola Gavina, de Picanya

Del bé al mal

Alumnes de 5è de primària del CP Ausiàs March, d'Albailat de la Ribera

La vinya

Beatriz Sentandreu i Llopis, alumna de 3r de primària

Arantxa Sentandreu i Llopis, alumna de 6è de primària del Col·legi Aulari de Rugat, de Rugat

Retalls de la vida i de l'art de Gaudí, alumnes de 6è de primària

Descobrim Gaudí, alumnes de 6è de primària del CEIP Sant Josep de Calassanç, de Súria

Església Parroquial de Sant Jaume de Tivissa
Alumnes de 6è de primària del CEIP Marcel·lí Domingo, de Tivissa

El Canigó

Alumnes de 5è i 6è de primària del CEIP Josep M. Xandri, de Sant Pere de Torelló

ESO

El camp del meu avi
Aina Vinyes i Casasayas, alumna de 1r d'ESO de l'IES Plus Font i Quer, de Manresa

A la costa de la mar Egea: Turquia Cultivem la llengua Antologia poètica de Miquel Martí i Pol

Alumnes de 4t d'ESO de l'IES El Cairat, d'Esparreguera

La tradició i les noves tecnologies al servei de la tradició cultural i del futur de la llengua catalana

Alumnes de 3r d'ESO de l'IES La Serra, de Mollerussa

L'escriptura creativa del jo
Alumnes de 4t d'ESO de l'IES Castell d'Estela, d'Amér

Estudi demogràfic de Constantí
Alumnes de 3r d'ESO de l'IES de Constantí, de Constantí

Dos anys de vida
Alumnes d'ESO de l'IES Secció Guadassuar, de Guadassuar

Des d'Aielo fins les estrelles
Alumnes de 2n d'ESO de l'IES Porçons, d'Aielo de Malferrit

Projecte del llibre: Postals de Menorca
Alumnes de 4t d'ESO del Col·legi La Salle, de Maó

El rock

Alumnes de 1r i 2n d'ESO de l'IES Jaume Huguet, de Valls

Verdaguer a l'institut: un espectacle multidisciplinari
Alumnes de 4t d'ESO de l'IES Maremar, del Masnou

Vinga, llig el meu llibre, alumnes de 1r d'ESO

Els nostres viatges pel món, alumnes de 2n d'ESO del CC Santa Maria Auxiliadora, d'Algemesí

Colònies tèxtils dels rius Llobregat i Cardener
Montserrat Ribera i Parera, alumna de 3r d'ESO del Col·legi La Salle, de Manresa

Naixement gaudinià
Alumnes de 1r i 2n d'ESO del Col·legi Closa, de Barcelona

Poesia i cançó. Joan Salvat-Papasseit, alumnes de 3r i 4t d'ESO

Ens visita l'escriptor Antoni Dalmases. Llegim: Silvestre Malasang i Doble joc, alumnes de 1r, 2n, 3r, i 4t d'ESO de la Secció d'Ensenyament Secundari Fonts del Glorieta, d'Alcover

Gaudir Gaudí

Alumnes de 1r d'ESO del Col·legi Sant Josep, de Tordera

Tradicció i espiritualitat

Alumnes de 4t d'ESO de l'Escola Pia, de Tàrraga

Narracions màgiques, alumnes de 1r d'ESO

Nissagues, petites històries familiars, alumnes de 2n d'ESO de l'Escola Joaquina de Vedruna, de Terrassa

BATXILLERAT

Brams d'ase

Mireia Font Chirveches i Elisabet Puigbò i Gassó, alumnes de 2n de batxillerat del Col·legi La Salle, de Manresa

Elaboració d'un curtmetratge "Capitol 16"
José Andreu i Colás i Xènia Sánchez i Ferré, alumnes de 2n de batxillerat de l'IES Gaudí, de Reus

Patrimoni local d'Esparreguera
Sandra Cicuéndez Navarrete i Susana Montero Garre, alumnes de 2n de batxillerat de l'IES El Castell, d'Esparreguera

La presó, un mecanisme de cohesió social
Teresa del Amo Busto, alumna de 2n de batxillerat de l'Escola Sant Jaume, de l'Hospitalet de Llobregat

Gabriel Blancafort, la Renaixença de l'orguenera catalana
Anna Gil Ferrer, alumna de 2n de batxillerat de l'Escola Daina-Isard Cooperativa d'Ensenyament, d'Olesa de Montserrat

Estudi antropològic dels / les alumnes del Costa i Llobera
Elisenda Sabaté Pérez i Miquel Miralles Garcia, alumnes de 2n de batxillerat de l'IES Costa i Llobera, de Barcelona

La incertesa de la immigració
Gemma Badesa Mas, alumna de 2n de batxillerat del Col·legi La Salle Bonanova, de Barcelona

Antroponímia d'Almóster
Pau Sotelo Prats, alumne de 2n de batxillerat de l'IES Sant Josep de Calassanç, de Barcelona

La Masia: un exemple d'art popular. Evolució i transformació dels elements arquitectònics del mas
Roser Borés i Villaró, alumna de 2n de batxillerat de l'Escola Mare de Déu de Núria, de Barcelona

Un any de cartellera teatral: aproximació a l'estudi de la cartellera teatral de Barcelona, temporada 2001-02
Sandra Bellver Catalan, alumna de 2n de batxillerat del Centre d'Estudis Montseny, de Barcelona

L'enfonsament del Titànic
Carla Cuesta Reig, alumna de 2n de batxillerat de l'Escola Sant Gregori, de Barcelona

Cambó i Macià: identitat catalana entorn de 1931. Reflexió en premsa: L'Opinió i La Veu de Catalunya de 1931
Pol Ferrer i Catasús, alumne de 2n de batxillerat del Col·legi Casp - Sagrat Cor de Jesús, de Barcelona

Viatge genètic
Arnau Busquets Garcia, alumne de 2n de batxillerat de l'IES La Garrotxa, d'Olot

Fem divulgació científica: parlem de biologia, Alba Bach, Arnau Busquets i Mariona Rius

Cine Colón, un cinema a la vida d'Olot, Paula Descals i Rabat

Alumnes de 2n de batxillerat de l'IES La Garrotxa, d'Olot

Esbart dansaire Fontcoberta. Símbol d'identitat cultural del Pla de l'Estany
Ana Bustins i Teixidor, alumne de 2n de batxillerat del Centre Educatiu Les Alzines, de Girona

Verdaguer: en la memòria d'un poble
Laia Peran i Selva, alumna de 2n de batxillerat de l'IES Alexandre Satorras, de Mataró

La vinya, els vins de Ponent. El vi a les nostres terres
M. Mercè Bescó Baiges i Elisenda Vilajoliu

Garceran, alumnes de 2n de batxillerat de l'Escola Nostra Senyora del Carme, de Balaguer

No te la juguis: posa't el cinturó!
Laura Agraz Sánchez, alumna de 2n de batxillerat de l'IES Guindàvols, de Lleida

Estudi dels murs amb calor latent i optimització del sistema Munters-Trombe
Alumnes de 2n de batxillerat de l'IES Castellar, de Castellar del Vallès

DIVERSOS

La fàbrica tèxtil del Pla de Santa Maria
Alumnes d'educació infantil i primària del CEIP Sant Ramon, del Pla de Santa Maria

Vida i obra de Frederic Mompou. Els sons de Catalunya
Alumnes de 2n grau elemental de l'Escola Municipal de Música Robert Gerhard, de Valls

Les receptes de tardor
Alumnes d'educació infantil i primària del CEIP Salvador Dalí, de Figueres

Viure la pau
Alumnes d'educació infantil i primària del CEIP Circell, de Moja

Cançons de Nadal "Espurnes de Ventjol" i altres activitats interculturals
Alumnes d'educació infantil i primària del CEIP Marquès de La Pobla, de Capellades

Un any amb Gaudí
Alumnes d'educació infantil i primària del CEIP Antoni Gaudí, de Sant Boi de Llobregat

Treballs any Gaudí 2002
Alumnes d'educació infantil i primària del CEIP Drassanes, de Barcelona

Verdaguer a Bell-lloc del Pla
Alumnes d'educació infantil i primària del CEIP Bell-lloc del Pla, de Girona

Viatge al país dels contes
Alumnes de 2n a 6è primària del CEIP d'Alfés, d'Alfés

Les llegendes de Lleida
Alumnes d'educació infantil i primària del CEIP Joc de la Bola, de Lleida

Multiculturalitat, conviure en la diversitat
Alumnes d'educació infantil i primària del Col·legi Joaquina de Vedruna, de Terrassa

El nostre amic Enric Valor, producció de la setmana cultural de l'escola
Alumnes d'educació infantil i primària del CEIP Víctor Oroval, de Carcaixent

Canigó. Una adaptació del poema realitzada per a l'any Verdaguer
Tots els alumnes de La Bressola de Perpinyà, de Perpinyà

Crònica sobre el transport ferroviari a Mallorca
Alumnes d'educació infantil i de cicle mitjà i superior de primària de l'escola CIDE, de Palma de Mallorca

EDUCACIÓ ESPECIAL
Aqueles tres nenes... Alumnes de primària de l'Escola d'Educació Especial Xaloc, de Sabadell

PREMI EXTRAORDINARI DE 1000 EUROS
Mossèn Cinto, molt ens encisa! Alumnes d'ESO de la Secció d'Ensenyament Secundari Fonts del Glorieta, d'Alcover

Tutors dels treballs: J.M. Calbet, Maria Martí, Isabel Granollers, Pilar Cañellas, Judith Segarra, Francesc Terreu, Toni Rion i Olga Martínez

Comitè organitzador
Joan Triadó i Font, President Montserrat Carulla i Font, Josep González-Agàpito, Rosa Boixaderas i Sáez, Carme Alcoverro i Pedrola, Joaquim Arenas i Sampere,

Jurat
Carme Alcoverro i Pedrola, Rosa Boixaderas i Sáez, Maria Isabel Espinosa i Bort, Filo Farré i Anguera

Josep González-Agàpito i Granell, Jordi Martí i Feixes, Joaquim Monclús i Llorens, Marta Puig i Sabanés, Antoni Solé i Bonet

Si voleu més informació consulteu la nostra web www.fundaciojaumeprimer.org

Premis Baldiri Reixac
Aribau 185 - 08021 Barcelona
Tel. 93 200 53 47

Els puntals de Valldurgent

Gaspar Valero

Itinerari

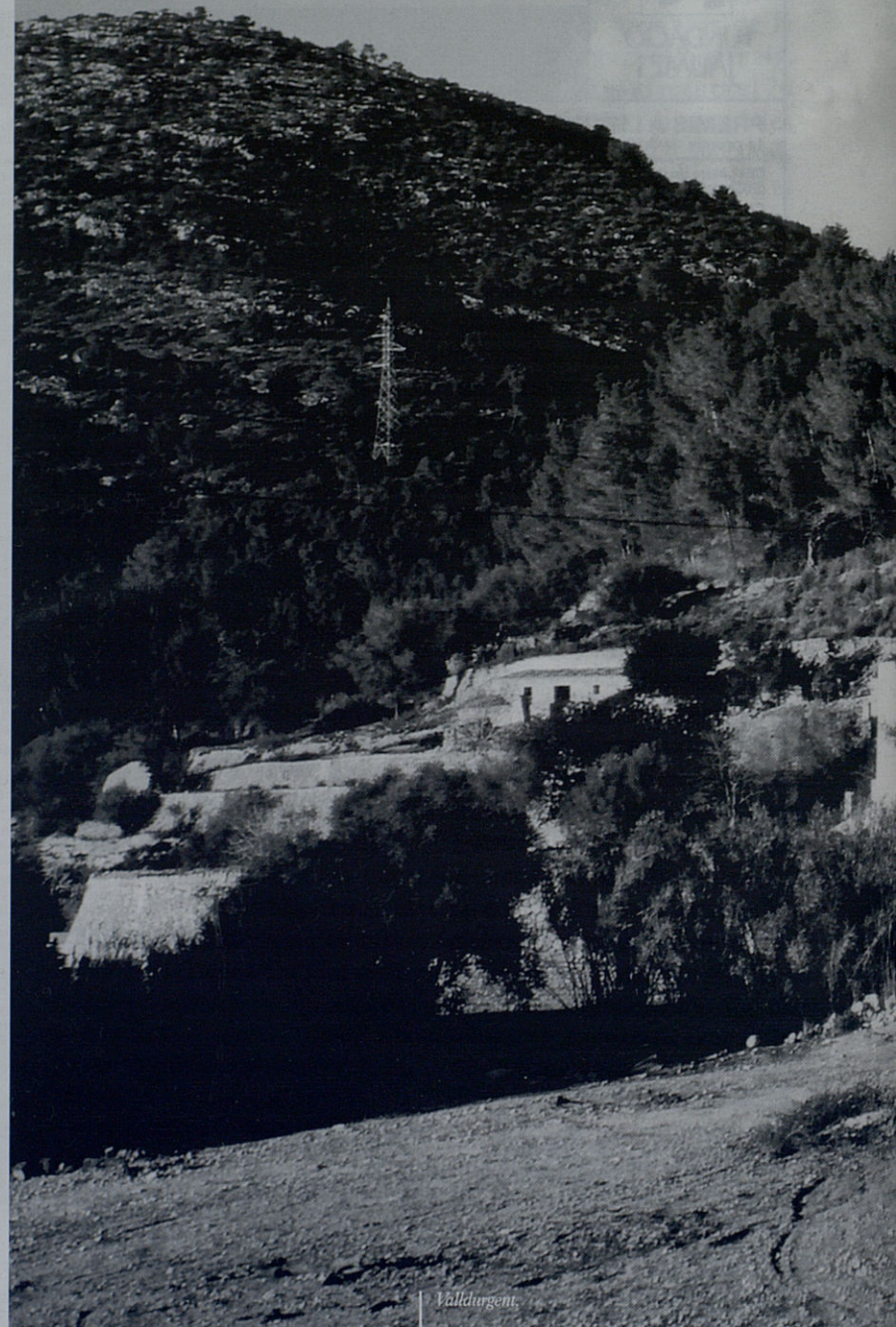
Cruïlla carreteres Puigpunyent/Calvià (PMV 1016) i Palma/Valldurgent (PMV 1043) – cases de Valldurgent – coll des Vent – puntals de Valldurgent – coll de Son Camps – puig des Revells – coll de Son Marill – cementiri de la Vileta – la Vileta

Horari aproximat: 3 h (sense les aturades)

Orientacions de camí

Partim del km 7 de la carretera de Puigpunyent a Calvià (PMV 1016), punt on agafam la carretera que va de Palma a Calvià per les instal·lacions militars de Son Suredeta i el coll de la Creu (PMV-1043). Aviat ens apareixen les grans cases de la possessió de Valldurgent, a la dreta, a prop del km 8 d'aquesta darrera carretera. Hi destaquem un safareig amb plàtans pels voltants, la façana de tres plantes d'alçat, el portal forà d'arc rodó amb l'escut dels Brondo, dues espadanyes i la torre de defensa de planta quadrada. També té capella i tafona. Antigament, era una alqueria islàmica, i una curiosa làpida del vestíbul d'entrada rememora aquesta època, ja que reproduïx l'escrit àrab que es trobà a les cases: *al Haj Saleh* (Saleh, pelegrí de la Meca).

Passades les cases de Valldurgent, la carretera comença a pujar, fent revolts, cap al coll des Vent. Continuem per l'asfalt fins que, devers el km 6,600, agafam el camí vell que puja cap a la nostra esquerra. Un poc més amunt, tornam a agafar la carretera, abans del coll des Vent, a l'altura del km 6,400; però no continuem per l'asfalt, ja que ens desviam per un camí que surt a la dreta. Ben aviat, arribam al camí que, per l'esquerra, ens

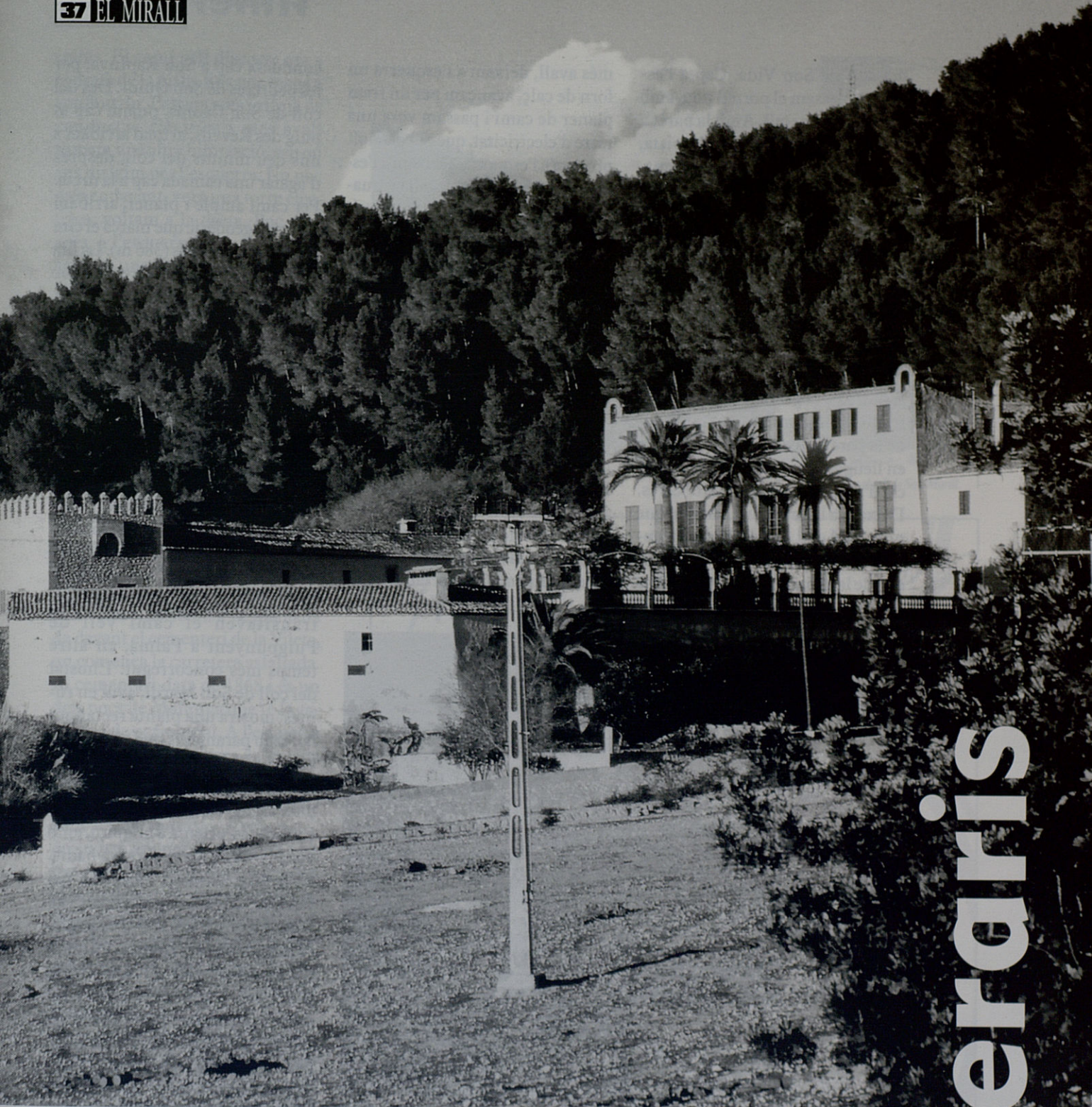

conduïx al coll des Vent; en línia recta, continua el camí del mirador de n'Alçamora. En un proper entreforc, agafam el camí de l'esquerra. Just després, arribam a la carretera. Quan entrem a l'asfalt, voltam cap a la dreta, vora la fita quilomètrica que marca el número sis. Una caseta abandonada i en ruïnes queda a la vora. A una vintena d'escassos metres, observam un camí que parteix cap a l'esquer-

ra, en direcció nord-est, que hem d'agafar per arribar als puntals de Valldurgent.

El camí puja lleugerament, i presenta una tipologia de camí de carro, amb marge de sosteniment a la dreta i escopidors que protegeixen la volada del marge. Pel que fa a la vegetació, els pins es consoliden, envoltats de xiprell, mates, estepa llimonenca, aladern i arboceres. Passam un collet i després vorejam

dues senzilles barraques de carbo-
ner.

La pujada ens deixa al coll des
Tords, amb la coma Gran que da-
valla cap a la dreta, en direcció a
Palma, poblada d'estepes i
d'arboceres; en el centre del coll,
cap a l'esquerra, en direcció al
nord-oest, es veuen les cases de
Valldurgent, les cases des Burotell
i la mola de l'Esclop, entre altres
elements paisatgístics. Notam tam-

bé la presència d'un tallafocs.
Continuam la pujada del coll des
Tords cap als Puntals, i deixam a
la dreta un camí vell que comuni-
cava amb les cases de Son Vida.
Després d'un redol de pins, s'ac-
centua la pujada, i el camí, fins fa
poc molt perdut, adopta la forma
de pista forestal. Poc després,
abans d'un portell nou obert en
una paret, ens desviem del camí
del coll de Son Vida i voltam a

l'esquerra, per tal d'assolir el cim
dels puntals de Valldurgent, on
arribam en cinc minuts escassos.
Els puntals de Valldurgent (510 m)
mostren una alterosa miranda que
té els costers nord i oest tallats a
plom, amb vista sobre el Burotell i
Son Font. En el mateix cim, s'alça
una torre de vigilància antiin-
cendis, i també hi ha les restes
d'una captació d'aigua. Reprenem
la marxa i davallam cap al camí

Itineraris

del coll de Son Vida. Cap a l'esquerra, passam el portell nou, amb barreres de metall. Amb la paret a la dreta, continuam per la pista, que davalla lleugerament. Avançam entre alzines joves, pins i arboceres, deixam un collet a la dreta (397 m), que s'aboca sobre la coma Fosca, un comellar que discorre paral·lel al coster ocupat per la urbanització de Son Vida. La carena, que fa partió entre els termes municipals de Palma i de Calvià, és solcada per una paret seca longitudinal. Seguim el camí de carro, que s'allunya momentàniament de la paret i dissenya suaus revolts en lleugera davallada, amb presència d'un gran nombre d'arboceres. Deixam a la dreta una camada que prové del coll de Son Vida, on enllaça amb la via asfaltada de la part alta de la urbanització. Dos minuts

més avall, deixam a l'esquerra un forn de calç, avançam per un tram planer de camí i passam vora una torre d'electricitat, que queda molt propera a l'esquerra. Deixam a l'esquerra un camí que davalla i, quatre minuts més endavant, deixam a la dreta el camí que puja cap al coll de Son Vida, on hi ha el darrer xalet de la urbanització, que s'estén per l'altre coster, un aljub d'Emaya i una antena de telecomandament, i continuam pel camí de l'esquerra. Dos minuts més avall, arribam al coll de Son Camps, després de deixar a l'esquerra el camí que davalla a les cases homònimes.

El coll de Son Camps (342 m) configura una esplanadeta entre pins, amb un avenc profund a la part de ponent, vora el camí. Cap a la dreta surt un camí de ferradura que

condueix cap a Son Rapinya, per les pedreres de Son Quint. Des del coll de Son Camps, pujam cap al puig des Revells, al qual arribam a uns deu minuts del coll, després d'agafar una camada cap a la dreta. Per camí ample i planer, arribam al vèrtex geodèsic que marca el cim del puig des Revells (386 m). La fita cilíndrica s'aixeca sobre un bloc prismàtic constructiu més alt.

Des del puig des Revells, tornam al camí principal, que ara agafam cap a la dreta. Aviat el camí, una via de ferradura ampla, amb el sòl amb mostres de roques que afloren a la superfície, comença a davallar cap al coll de Son Marill.

Al centre del coll de Son Marill (288 m) es troben les ruïnes d'unes cases que, segons informacions dels coneixedors tradicionals de la contrada, es dedicaven a hostal i taverna per a la gent i les bísties que transitaven el camí vell de Puigpunyent a Palma, en altre temps més concorregut. L'hostal del coll de Son Marill, avui en ruïnes, mostra una planta rectangular, amb paraments que configuren un alçat de dues plantes i permetien l'existència d'una coberta d'un aiguavés, avui desapareguda. La façana s'orienta a migjorn, amb vistes sobre Palma i la seva badia. El nostre itinerari continua pel camí que davalla cap a la dreta, cap a la Vileta i Palma. A l'esquerra continua el camí cap a Puigpunyent i Estellencs. El camí vell és una obra d'enginyeria popular molt interessant, però una pista moderna l'ha destrossat en bona part. Mentre davallam, el sòl empedrat es fa visible en diversos

Hostal Son Marill.

Camí vell Palma-Puigpunyent.

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

T'equipam per a l'aventura

**ES
REFUGI**

Via Sindicat, 21 (pati interior)
Palma

Tel. 971 71 67 31

Fax 971 71 85 97

refugi@detallsport.es

trams. El camí vell discorre ara a la dreta de la pista, fins que torna a confluïr-hi. Passam sota la línia de conducció elèctrica i més avall trobam una altra bifurcació, cap on ens dirigim per l'esquerra. Un poc més endavant, vora una torre elèctrica, voltam a la dreta. Poc després, a l'esquerra de la nostra via apareix una camada que ens permetrà observar a uns quaranta metres escassos les pedreres de la Vileta. Aquesta explotació configura un fondal de grans dimensions, similar al gran cràter d'un volcà. Cinc minuts més endavant, passam un creuer de camins, on continuam en línia recta. Els pins constitueixen la vegetació arbòria dominant, amb presència de mates, xiprell, aladerns, estepes llimonenques i estepes blanques; també hi ha coscolls i garrovers silvestres. Cinc minuts després de l'entreforc, arribam a l'esplanada de davant el cementeri de la Vileta, on comença la carretera asfaltada. El cementeri data de 1868 i és un dels pocs de Mallorca que té la categoria de parroquial. A l'esquerra de l'esplanada s'aixeca la façana d'entrada a la necròpoli, centrada per un portal d'arc rodó amb una creu al capdamunt.

Avançam ara per la carretera i alguns minuts més endavant deixam el camí de Son Putxet a l'esquerra. Ens envolta un paisatge rural, amb ametlers i garrovers, amb una pariet de marge a l'esquerra. A la dreta apareix una estació de control d'aigua d'Emaya.

Dos-cents metres després apareixen les cases de Son Puig, a l'esquerra; mostren un gran bloc constructiu, amb la façana principal emmarcada per dues torrasses i orientada al sud-oest. El centre de la façana té alçat de tres plantes, amb portal forà de llinda, alguna portassa i finestres rectangulars. A uns tres minuts de Son Puig, arribam al començament del nucli de la Vileta. A la dreta queda Can Dearo, i una estació hidrològica d'Emaya a l'esquerra. Ben aviat arribam a l'església parroquial de la Vileta, on acabam l'excursió.

Vora el coll de Son Marill.

Relojeria Española S.L.

Fundada en 1885

Concessionari Oficial

OMEGA

LONGINES

SWISS WATCHES

TISSOT

Swiss Quality Time

RADO

Switzerland

FORTIS

swiss watches

SWISS ARMY

EMPORIO ARMANI

HAMILTON

AMERICAN • SINCE 1892

Plaça de Cort, 14

Tel. 971 721 563 • 971 724 344

Fax 971 714 369

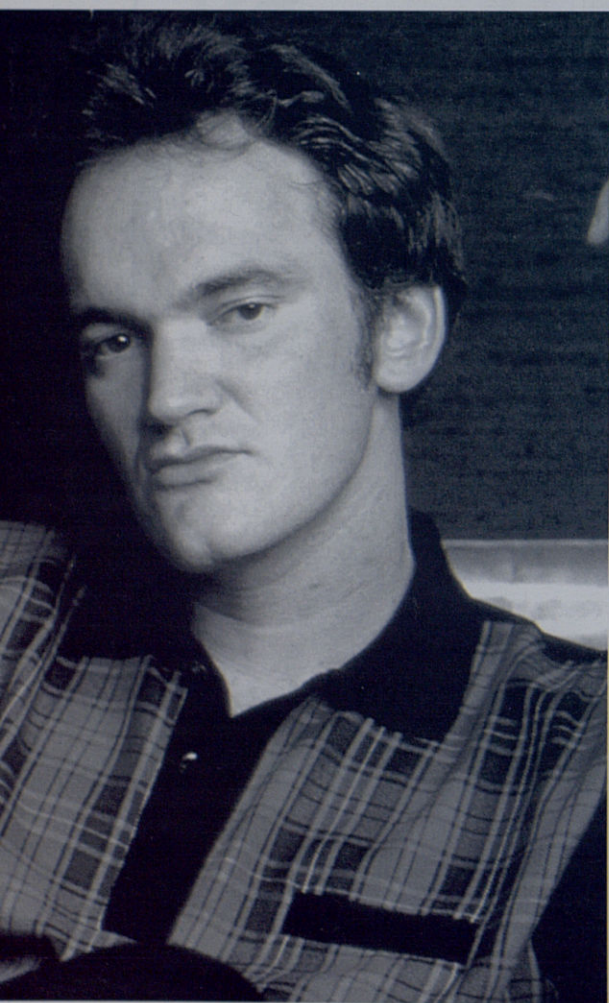

Tendències **cinefàgia**

Una revolució a Hollywood?

Se sabrà d'aquí a vint anys

MATÍAS VALLÉS

Coppola, Cimino, Scorsese i Spielberg varen dur el timó de l'última gran revolució de la indústria cinematogràfica. El seu assalt a la Bastilla decadent va tenir lloc en els anys setanta; però, singularment, no gaire gent es va témer en aquells moments que assistia a un canvi de calat substancial. Com passa en totes les facetes de la història, només la sistematització a posteriori permet apreciar la intensitat d'una generació. De fet, l'aportació d'aquest clan d'italoamericans –cap d'ells criat en contacte amb ambients mafiosos, sinó sota l'atmosfera protectora de la burgesia– tan sols va quedar perfectament emmarcada quan el crític Peter Biskind els va dedicar un estudi seminal en els anys noranta. Hollywood es planteja ara mateix si assisteix a un sisme similar, tripulat per noms com Spike Jonze –*Being John Malkovich*, *Adaptation*–, Christopher Nolan –*Memento*, *Insomnio*–, David O. Russell –*Tres reyes*–, Todd Haynes –*Lejos del cielo*–, Wes Anderson –*The Royals Tenenbaums*– i Steven Soderberg –*Traffic*.

El pas del temps depurarà una nòmina que s'eleva per sobre dels vint cineastes. El paper curiós de *pater familias* d'aquesta tribu correspon a Quentin Tarantino. És un poc jove per a aquest rol patriarcal, però també Coppola tenia trenta anys fa trenta anys. *Pulp fiction* va marcar per sempre el cine con-

temporani. En la producció, va suposar l'ascensió a les altures de Miramax, la productora que els germans Weinstein varen batejar amb la combinació dels noms dels seus pares. La dictadura que avui exerceix aquesta filial de Disney s'ha fet aclaparadora. A més a més, la pel·lícula esmentada va servir per arrasar amb la classificació més instal·lada en l'orbe de Hollywood, la que separa les produccions independents de les pel·lícules d'alt pressupost sortides dels grans estudis o *majors*. Aquesta distinció s'ha esborrat tant en l'impacte com en la recaptació. Serveixi com a exemple seminal l'èxit inqualificable de *The Blair Witch Project*. Es compleix una vegada més l'excel·lent adagi del guionista William Goldman –*Dos homes i un destí*, *Tots els homes del president*–: «En aquest negoci, l'única veritat és que ningú no sap res.» Les pel·lícules que avalen els nous samurais de Hollywood suposen una mostra de la seva empenta, però també de les seves mancances. Paul Thomas Anderson és el paradigma del cineasta al qual desitjaríem estimar, però ens alarma la seva sobredosi de qualitat, fins a fer-se apegalós. És difícil trobar veus que critiquin obertament la pretenciositat de *Boogie Nights*, *Magnòlia* o *Punch-drunk-Love*, però els espectadors abandonaven exhausts les projeccions respectives, amb l'ànim decaïgut i sense gaires

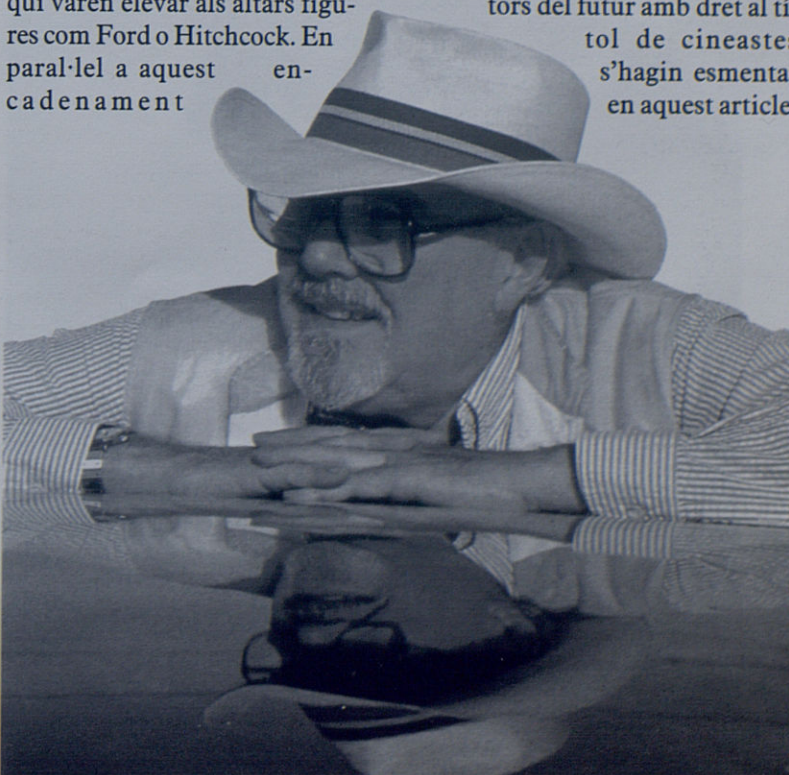

ganes de repetir. Alexander Payne va despertar expectatives molt serioses amb *Election*, però en *A propósito de Schmidt* es limita a un exercici d'autocontemplació umbilical. Des del punt de vista general, hi ha una connexió entre la més recent edat daurada del cine i l'embrió que es desenvolupa en aquests moments. Spike Jonze és casat amb Sofia Coppola, filla de l'autor d'*El padri*—per a la història del *kitsch* cinematogràfic, hem de constatar l'existència d'un realitzador de pel·lícules porno que firma com a Fred Coppola. En *Adaptation*, la seva ambiciosa introspecció autoreferencial només aconseguida a mitges, el protagonista absolut i memorable és Nicolas Cage, un altre nebot de Coppola. La reiteració en la coincidència ens situa al límit d'atorgar a l'italoamericà el padrinatge del nou moviment.

Si Coppola es pot situar a l'arrel d'una part de la nova onada, Oliver Stone s'ha de considerar una premonició de David O. Russell, que va aconseguir en *Tres reyes* un dels cims del cine bèl·lic. O, almenys, una de les millors pel·lícules antibèl·liques mai filmades. I els títols de Paul Thomas Anderson abans esmentats tenen un referent inevitable en Robert Altman. Només hi ha una passa entre *Vides encruades*, l'adaptació entronyellada dels contes de Carver, i *Magnòlia*. De fet, Hollywood es va convertir, a partir de *Short cuts*, en una factoria de productes en els quals convergint convertint les històries més absurdes, tot i que uns quants citin com a punt inicial la més distant *Nashville*. Per refredar els qui creguin que ens trobam davant una innovació de la modernitat, bastarà recordar-los que ja Txèxov estipulava que, si sobre l'escenari apareix una pistola en el primer acte, l'arma ha de ser utilitzada en algun moment del drama.

Per descomptat, Altman s'ha d'ingerir amb moderació. Va rodar catorze pel·lícules durant la dècada dels setanta, i algunes serien suficients per allunyar definitivament

un ésser humà de les sales de projecció. En alguns casos, sembla impossible que el brillant autor de *The player* sigui el mateix autor de *Prêt-à-porter*. En aquest afecte per la desigualtat, té un rival en Steven Sonderberg. *Traffic* ingressarà en la llista de les cent millors pel·lícules de tots els temps, però *Solaris* és una pel·lícula aigualida, infame i infamant, una queixa esmor-teïda que bastaria per desacreditar-ne l'autor. El director rudimentari de *Sexe, mentides i cintes de vídeo* ha derivat les seves activitats cap a la producció, i ja li devem joies com *Insomnio* o *Lejos del cielo*. Entre els seus projectes figura la creació d'un estudi cinematogràfic al costat d'altres directors de la seva generació. Un cop més, l'ombra de Coppola és allargada, perquè també ell va experimentar la ruïnosa temptació empresarial, plasmada en *Zoetrope*. Les generacions cinematogràfiques es retroalimenten contínuament. Jonze i companyia no beuen directament dels Scorsese, sinó que aquesta influència els arriba filtrada per noms com Tarantino. De la mateixa manera, tampoc Lucas o Coppola es varen inspirar directament en els seus antecessors. Varen ser Truffaut i els francesos de la *Nouvelle Vague* els qui varen elevar als altars figures com Ford o Hitchcock. En paral·lel a aquest en-

dels successius estrats, es produeix un alleujament literari dels productes de Hollywood. Els primers cineastes s'inspiraven directament en els llibres que havien llegit. L'onada següent basa la seva experiència creadora en les pel·lícules que han contemplat prèviament. La tercera té com a escola d'imatge la televisió. Per a la quarta, l'influx dominant és l'estètica del videoclip. Evidentment, correspon a cadascú decidir si aquesta gradació mereix el prefix de degradació.

La tremenda hipèrbole que caracteritza el món de l'espectacle impedeix valorar-ne correctament l'impuls artístic. Han passat els temps en què una pel·lícula era simplement això, al marge de la xifra milionària d'espectadors que pogués reunir. Igual que passa amb les notícies, i en l'expressió del cínic H. L. Mencken, cada nou llançament ha de ser avui l'esdeveniment més enlluernador des de la Resurrecció. Com embarcar-se en una crítica amb apuntament estètic de *Matrix*, quan el fenomen annex desborda amb escriu la mera obra de ficció? Tanmateix, i per al bé de la narració en imatges i de la nostra supervivència com a espectadors, confiem que els directors del futur amb dret al tí-

tol de cineastes s'hagin esmentat en aquest article.

Robert Capa, intèrpret de la realitat

CRISTINA ROS

Tot fotògraf és un intèrpret de la realitat, perquè mai no és del tot objectiva la seva mirada, sinó fruit de l'elecció d'un enfocament i no d'un altre. Quan el mític fotògraf Robert Capa, el 5 de setembre de 1936, va realitzar la que per molts és la millor instantània d'una guerra de tots els temps, aquella que mostra el milicià republicà espanyol, Frederic Borrell García, al moment de caure abatut per un tret, també féu una elecció: aquella i no una altra era la imatge que,

per al reporter hongarès, millor copsava les seqüeles d'un conflicte bèl·lic.

Tanmateix, la guerra no es mesura amb raons, sinó per les seves conseqüències. En aquest sentit, Bob Capa va ser un mestre en la interpretació de la realitat des de l'observació del que avui es diuen els seus efectes col·laterals: el gest d'una persona o la mirada d'un nin poden dir més del que succeeix que el mateix fet enfocant directament. Capa fou un gran intèrpret de la realitat del seu temps, però no tan sols ho fou en el sentit fotogràfic.

A l'exposició que, del 15 de maig al 15 de juliol, acull l'entresòl del Casal Sollerí, no hi trobam només «Els rostres de la història», una sèrie de 100 fotografies de Robert Capa que ens retornen la mirada més personal del reporter sobre l'època que va viure. Una història personal i una història de les persones. La mostra és també l'ocasió per aproximar-nos al fotògraf mític, a través de la semblança que sobre Capa i el seu temps ha fet Maria Josep Mulet, així com l'estudi breu de Richard Whelan, els textos dels quals es poden llegir en el catàleg que acompanya l'exposició i que ens fan comprendre que el periodista gràfic no solament va interpretar la realitat a través de les seves fotografies, sinó que la seva mateixa biografia i la seva trajectòria professional en són una bona interpretació, observació i traducció alhora.

Endre Ernő Friedmann va néixer a Budapest, el 1913, però no seria Robert Capa fins que, a mitjan anys 30, juntament amb la seva companya, Gerda Taro, s'inventà un fotògraf de nom americanitzat,

República Soviètica d'Ucraïna, agost 1947. Photographs by Robert Capa ©2001 by Cornell Capa/Magnum Photos.

que es presentava com a tot un reporter famós i molt ben remunerat als Estats Units, però pràcticament desconegut a Europa. Això va permetre a Capa accedir a encàrrecs d'algunes revistes europees importants, obtenir ingressos superiors als dels seus companys i sortir de les penúries que havia passat fins aleshores aquell jove de gran vocació periodística, que havia fugit de Budapest per la seva posició contrària al règim de l'almirall Horthy i que s'havia exiliat, successivament, als dos centres intel·lectuals més actius de l'Europa del moment: Berlín i París. Es pot dir que Capa no tan sols va tenir bon ull per a la fotografia, sinó també per estar sempre o quasi sempre al lloc adequat, a la vora de la notícia o al punt just on aquesta es cuinava. La seva amistat amb Brassai, amb Kertész o amb Cartier-Bresson; les relacions professionals amb revistes com *Vu*, *Life*, *Weekly Illustrated*; ser testimoni directe de les celebracions del triomf del Front Popular a París, de la Guerra Civil espanyola, de la invasió japonesa a la Xina, del desembarcament a Normandia, del rodatge de pel·lícules de Hitchcock, John Huston o Howard Hawks, del naixement de l'Estat d'Israel, en són bona prova. Així com ho és l'invent mediàtic del fotògraf que li va donar renom (tot i que l'embolic fou descobert poc temps després) o, sobretot, la fundació de l'agència Magnum, el 1947, juntament amb David Seymour *Chim*, Henri Cartier-Bresson, George Rodger i William Vandivert, amb la qual es defensava la professionalitat dels fotògrafs i es donava una nova i també mediàtica sortida als treballs dels reporters. Només el destí va jugar

una mala passada a Robert Capa el dia que, en cobrir la guerra d'Indoxina, va trepitjar una mina antipersona a Thai-Bihn, Vietnam, i va morir, el 25 de maig de 1954, als quaranta-un anys.

Amb encert, Maria Josep Mulet escriu, al text titulat «Fotografia, premsa i espectacle mediàtic. Sobre Robert Capa», que «en certa manera, Capa exemplifica la situació contemporània, és a dir, el pas de la cultura escrita a la visual, per la qual cosa es pot pensar que estava, d'alguna manera, *condemnat* a entendre's amb els *media*, que es trobava històricament i irremeiablement *abocat* a mantenir un vincle estret amb la fotografia i amb el periodisme gràfic, i hi estava per les circumstàncies sociopolítiques que li toca experi-

mentar, pel tipus de vida que elegix i per les ciutats on resideix». Aquests dies, al Casal Solleric, «Els rostres de la història» ens mostren –com dèiem abans– el Capa més personal. Cent fotografies d'una realitat en blanc i negre que el certifiquen com el «fotògraf de gent», en definició de Richard Whelan. Són els rostres que parlen d'un món en guerra, en aquells anys de la meitat del segle XX, i els retrats també d'aquells personatges del cinema –Ingrid Bergman, Gary Cooper, Humphrey Bogart, John Huston– o de la intel·lectualitat –Hemingway, Picasso, Matisse, Benedetto Croce, Steinbeck, Truman Capote o Faulkner, entre d'altres–, amb els quals Robert Capa relatà i també signà la història, de forma magistral.

Londres, maig, 1944. Ernest Hemingway. Photographs by Robert Capa
©2001 by Cornell Capa/Magnum Photos.

Tendències art

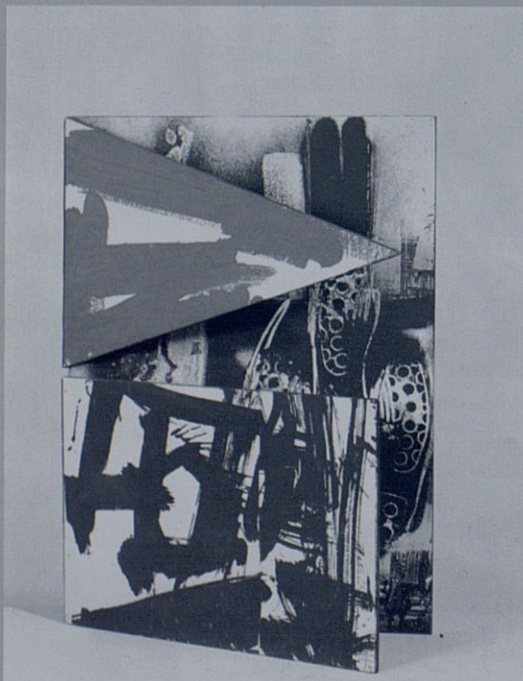
Tendències llibres

RÍEF MESQUIDA

Humor amarat d'intel·ligència fonda

I per fer unes bones rialles amargues, estimulades per la lucidesa d'una intel·ligència sarcàstica i sincera, has de llegir, Lector àvid, aquest polonès que té un nom molt mal de pronunciar i d'escriure, Slawomir Mrozek. Aquest autor, nat el 1930, té dues escriptures molt diferenciades i germanes: el teatre i les narracions. Quan era jove, en l'època del franquisme, la revista *Primer acto*, a la qual ens deixaven estar subscrits a la biblioteca del meu col·legi Ramon Llull de Manacor, va publicar algunes de les seves obres de teatre. Les veus de l'absurd nades dins els territoris d'aquella Europa central ferida de

nazismes i comunismes –parentes pròximes dels personatges de Ionesco, Beckett i Artaud– eren com línies de fuga dins el desert d'aquí i ens mostraven que la literatura té nombroses possibilitats per lluitar contra les barbàries. He llegit *Joc d'atzar* (en català Quaderns Crema; en castellà a Narrativa del Acantilado), que són trenta-quatre relats que es devoren com si assaborissis bombons d'una capsa que és el llibre. Tot és popa en aquestes històries carregades d'un humor satíric que et deixa el somriure gelat a cada cap de cantó de les pàgines, històries fetes amb l'art d'un miniaturista que inclou en la peripècia breu d'una anècdota tota una lliçó moral. Sense grandiloqüències d'ideòleg, ni sermons de predicador aconsegueix ficar-te en les xarxes de l'absurd perquè puguis engronсар-te i veure des d'aquesta perspectiva que els grans problemes tenen solucions senzilles, que tot el sabers de la vida es poden resumir en un parell de frases en què la poesia va de protagonista. Una poesia domèstica que sap volar en la gàbia del nostre petit cervell que moltes de vegades ens fa creure que som deus de fang o pobres dimonions expulsats del paradís. «L'actor», «La lliure competència», «La bandera» i «El pont» són alguns dels bombons que et destacaré. Els he triats a l'atzar com un joc i et puc dir que qualsevol altra tria seria igual d'alimentària.

Novel·la negra veneciana

Sembla mentida. Quan estic ficat dins un tema, aquest es torna com una obsessió. Sense tèm-me'n apareix arreu arreu. Ara m'ha passat amb Venècia. Mentre llegia *Contactes a les altes esferes* (Edicions 62 en català i Seix Barral en castellà) de Donna Leon, he vist un film de sèrie B a la tvé que passava en un palauot venecià i la coberta de la revista *Clarín*, núm. 43, duu una bellíssima foto amb una gòndola i un edifici reflectit a les aigües del canal titulada «Escrito sobre el agua» d'Ana San Gil. I et recoman, Lector curiós, aquesta revista literària dirigida pel poeta i crític José Luis García Martín des d'Oviedo, perquè hi trobaràs articles, poemes i crítiques que en valen l'alegria. Curiosament en un llarg i complex text sobre *La Regenta* de Pedro de Silva, quan cerca les significacions del mar a la novel·la, apareix un lloc on Ana Ozores anava a berenar que es deia Venècia, on hi havia una barca que tenia forma de gòndola. Un altre atzar. «Puestos fronterizos» són fragments excel·lents de l'escriptor Eduardo Jordà amb personatges de frontera novel·lescs i tèrbols. Tornem a Donna Leon, l'any passat no l'havia sentida anomenar mai i de cop treia quatre novel·les de gènere negre en català i castellà. Vaig fullejar-ne les edicions, que em semblaren esplèndides, amb bon paper i, sobretot, amb una lletra de cos dotze i amb uns amples interlineats que fan la lectura agradabilíssima a les persones de vista cansada. Dos esquers m'empenyen cap als llibres de la Leon: que totes les històries passassin a Venècia i que els resums de la contracoberta atiassin la meua insaciable curiositat. I vaig agafar *Mort a La Fenice* (Edicions 62 i Seix Barral) perquè el bessó del llibre era l'assassinat d'un direc-

tor d'orquestra alemany i famosíssim, Helmut Wellauer, que és assassinat durant un entreacte de *La Traviata* a aquell teatre menjat pel foc que vaig conèixer a fons un any llunyà, devers el 1976, amb Núria Espert quan hi feia *Divinas Palabras* de Valle Inclán dirigida pel malaguanyat Víctor García —que també va crear aquells enlluernadors i sacsejadors espectacles que foren *Yerma* de Lorca i *Las Criadas* de Genet. Assistir als assaigs dins la fosca del pati de butaques, passar bones estones als camerinos, trepitjar l'escenari d'aquell teatre magnífic, que em recordava el Principal de Palma amb un parell més de daurats i de reguinyols, va ser un dels gusts que no oblidaré mai d'aquell viatge ple d'aventures. I és per aquí que la Leon captura el lector. Les seves novel·les són indagacions aventureres que segueixen les convencions del gènere policíac i et tenen tot el temps agafat de manera que no les amolles fins que has arribat a la darrera línia, al darrer mot. Quins són els elements seductors, encisadors i enganxadors de la prosa leoniana? Primer de tot un estil de frases ben bastides i curtes amb el qual et fica dins el cor de l'enigma des d'un bon principi i et col·loca entremig de totes les boires de Venècia perquè a poc a poc les travessis fins a descobrir allò que podria ser la veritat. Venècia per un cantó i el comissari Guido Brunetti per l'altre són els que formen els pols entre els quals es produeix una precisa i exacta reacció de la química literària que t'arrossega com un atac de bulímia. Per què em vaig enamorar de Brunetti? Per mor de la seva dona Paola i els seus fills Chiara i Raffi. Emperò encara que el seu entorn familiar és fet d'una patina d'amor i bondat que encisen, ell és tot un italià tranquil, savi, elegant i lluitador contra les corrupcions vinguin d'on vinguin i caigui qui caigui. I a més a més està enamorat de la seva ciutat, que coneix fins als

laberints més secrets i innominats i que ens mostra a través de les recerques i les persecucions complexes i variades que li produeixen les malifetes i els mal factors que ha de descobrir. Si a *Mort a La Fenice* hi ha uns personatges actuals que voregen la tragèdia grega i una trama sense parany ni inversemblances et duu a un final inesperat, a *Son profund* la lletra leoniana es converteix en raig làser que posa al descobert el mal que nia dins l'Església catòlica i d'organitzacions parareligioses com l'Opus Dei. No hi ha *moralina* en l'obra d'aquesta escriptora de Nova Jersey enamorada de la ciutat dels canals. Lètica pertany a cada humà que travessa l'escrit amb la seva motxilla pròpia i intransferible. *Mort a un país estrany* comença amb una escena de Canaletto: un cadàver sura en les aigües tèrboles d'un canal i un abocador de material contaminant hi té alguna cosa a veure. A *Acqua alta* el sud d'Itàlia en forma de personatges i d'organització apareix a Venècia per complicar la vida a una arqueòloga americana i a una diva d'òpera que s'estimen. El microcosmos venecià, des de l'alta societat als menestrals, hotelers i comerciants que descriu la Leon, és tan divers i acolorit que cada novel·la és un vertader *trip* venecià. I ara en aquesta darrera, *Contactes a les altes esferes*, de bell nou Brunetti, que llegeix l'*Anàbasi* de Xenofont, s'ha ficat dins una història d'assassinat que, si no fos per ell, hauria quedat com un accident. Així comença. Com sempre la novel·la no decep: hi ha intriga forta, la vida familiar amb Paola com a peça forta, els canals, l'estació, el Lido com escenografies i una tensió que no et deixa amollar el llibre. Per atacar els maldecaps i l'estrès no hi ha res millor que Donna Leon.

La Expeditiva, embalatge i enviaments de paquets a tot el món

Fundat l'any 1905, La Expeditiva és un negoci dedicat a embalar i enviar paquets a tot el món. L'agència es va crear a causa d'un seguit d'oblits del seu primer propietari. Bartomeu Miralles Vidal va anar a Correus a enviar una ensaïmada a uns coneguts de la Península i no va pensar a posar-la dins una capsa. Com que a l'oficina no n'hi havia, hagué de tornar a casa. L'endemà, va dur la capsa, però li mancà corda per fer-la. I així fins a tres vegades.

D'aquesta anècdota va néixer La Expeditiva, una botiga on es podien trobar embalatges per embolicar tot tipus de paquets perquè arribassin en bones condicions a la seva destinació. En aquell temps, s'enviaven moltes sabates mallorquines a la Península, i Miralles va patentar, fins i tot, una capsa especial que podia portar de dos a tres parells. El primer negoci es va muntar al carrer de Sant Feliu, després va passar davant Correus i ara es troba al carrer de la Soledat.

La fesomia del local conserva encara l'aire d'un altre temps: un taulell de fusta, dues balances antigues i un singular cartell anunciador a la façana de la botiga. Després de Bartomeu Miralles, va continuar el negoci el seu fill, del mateix nom. Avui al capdavant de la botiga s'hi troba una societat limitada formada per tres germans, hereus de Bartomeu Miralles Oliver. El negoci es dedica bàsicament al mateix que quan es va fundar: embalar material delicat (quadres, obres d'art, mobles, etc.) per enviar-lo fora de l'illa.

La Expeditiva
Carrer de la Soledat, núm. 5 · 07001 Palma
Tel. 971 721 426
Fax: 971 719 106

Alpargatería Llinás

Fa 65 anys que el padrí de Margalida Guilebert necessitava doblers perquè acabava de casar-se i volia abandonar la casa familiar, així que va muntar un petit negoci on només venia graneres, fregalls d'espart, vencins, forques, cucales i alguna cosa més.

Després el negoci va evolucionar i no solament se'n va ampliar l'espai sinó també la quantitat de gènere. Es venien espartenyas d'espart, sabates de sola d'auto, borses de ràfia de colors, fils, etc. La propietària actual, Margalida Guilebert, va ser la introductora de més productes i sobretot de calçat còmode.

«Aquí tenim calçat modern, còmode i a bon preu. Hi ha moltes clientes que necessiten sabates especials perquè tenen els peus delicats i a la nostra espartenyeria les poden trobar. I a mi en satisfà molt poder fer feliç la gent», explica Guilebert, a la botiga de la qual també hi ha senalles, bosses de platja, sabates esportives...

Alpargatería Llinás
Carrer de Sant Miquel, 43 · 07002 Palma
Tel. 971 717 696

illa de llibres

Centre d'Informació i Promoció de la Cultura Escrita de Mallorca

Illa de Llibres neix amb la voluntat de ser la casa gran de tothom que tengui relació amb la cultura escrita a Mallorca: lectors, escriptors, editors, llibreters, bibliotecaris...

Horari

De dilluns a divendres de 8.00 a 21.00 hores

Dissabte de 10.00 a 13.00 hores

Consell de Mallorca

Departament de Cultura

illa de llibres

CENTRE D'INFORMACIÓ I PROMOCIÓ DE LA CULTURA ESCRITA DE MALLORCA

la Misericòrdia
Centre Cultural

Plaça de l'Hospital, 4 – 07012 Palma. Telf. 971 229 092
culturaescrita@conselldemallorca.net

Producte **Balear**

Passió pel que és nostre

Perquè ens agrada, perquè
ens uneix, ens dóna seguretat,
ens identifica, ens diferencia.
Perquè l'han fet les nostres
mans, amb il·lusió, amb
dedicació, amb esforç.
Perquè és com nosaltres,
triem Producte Balear.

GOVERN
DE LES ILLES BALEARS